

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07413

GEKLIBINE LIDER

Nochem Weisman

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

געקליבענע לידער

פון נחום ווייסמאן

געקליבענע לידער

פון

נחום ווייסמאן

ארויסגעגעבן פון

נחום ווייסמאן בוך-קאמיטעט

ניו-יארק, 1950

Copyright 1950
by MRS. TANIA WEISMAN
New York, N. Y.

PRINTED IN THE U.S.A.

 209

נחום ווייסמאן (1894—1944)

נחום ווייסמאן

פון א. גאלדבערג

אפילו איצט, פינף יאר נאך זיין טויט, איז נאך אלץ שווער צו רעדן וועגן נחומען אַנדערש ווי אינטים. מיר דוכט זיך, אָן בלויז מיר, די נאָענטע, קאָנען אים באמת אַפשאַצן, ווייל די פּערזענלעכקייט זיינע איז דורכגעגאַנגען יעדע שורה, וואָס ער האָט געשריבן, יעדעס בילד וואָס ער האָט געמאַלן, יעדע לעקציע וואָס ער האָט געגעבן אין קלאַס צו די קינדער. ווייל ניט דערעריי און ניט שרייבעריי זיינען ביי נחומען געווען פּראַפעסיעס. נחום איז בטבע קיין פּראַפעסיאָנאַל ניט געווען.

בטבע האָט ער בלויז ליב געהאַט שרייבן לידער, זינגען מיט קינדער, און בכלל דאָזן די דרויסנדיקע וועלט דורכזיפן זיך דורך זיך און ענטפּערן, רעאגירן אויף אַלץ וואָס דאָס אויג און דאָס אויער האָט אויפגעכאַפט. ווייל שווייגן האָט ער ניט געקאָנט. ער האָט געמוזט שרייבן, ס'האָט זיך געריסן פון אים. און צוליב דעם האָט ער אַזויפיל געשריבן און ניט געווען און ניט געקאָנט זיין קריטיש צו זיינע לידער. זיי זיינען אים געווען צו נאָענט, צו־סוביעקטיוו, אָז ער זאָל זיי קאָנען שאַצן — ער האָט זיי אַפט אינגאַנצן ניט אַפגעטיילט פון זיך. און גיי דערוואַרט, אָז אַ מענטש זאָל זיין קריטיש צו די אייגענע ליפן, צו די אייגענע הענט.

אַט־די אוממיטלבאַרקייט זיינע, אַט־דאָס פּראַשטענדיקע צוזאַמענגיסן זיך פון דעם אַרום מיט זיין ליד האָט גורם געווען, אָז ער זאָל אַפּענטפּערן אויף יעדער געשעעניש פון אונדזער לעבן די לעצטע צענדליקער יארן. יעדע זאך האָט אים געאַרט, ווייל ס'דעבן און דער קאַמף אונדזערער האָט אים אַזוי שטאַרק געאַרט, און אַן ענטפּער האָט ער געהאַט בלויז איינעם — אַ ליד, אומאַפּגעזען צי דאָס ליד וועט דערזען די ליכטיקע וועלט אָדער ניט. — און אַזוי פיל האָבן ניט דערזען, — ער, נחום, האָט זיינס געטאָן, ער האָט געענטפּערט, געמוזט ענטפּערן.

אַ זינגנדיקער גיי איך מיר אַרום אַט־דאָ אַ צווישן אייך,

כ'סראג שטיקער הימל בלוי פון מיין רומעניש דארף אין אויג אַרום . . .
„כ'סראג אַזויפיל פּרילינג־זון באַהאַלטן אין מיין האַרץ . . .

— — — — —
„זינגט מיט מיר דאָס ליד פון קומענדיקן פּרילינג . . . “

איך טראַכט וועגן נחומען ווי מען טראַכט וועגן אַ קינד — ער איז געווען און פאַרבליבן דאָס גרויסע קינד צווישן אונדז — הלוואי וואָלטן מיר אים אַזוי פאַרשטאַנען, אַנגענומען און ליב געהאַט. אַזוי־אַ פשוט וואָלט מען אים באַדאַרפט פאַרשטיין. ווי אַ קינד האָט ער ניט אַפּגעטיילט דאָס ליד פון דעבן. די פאַנטאַזיע מיטן רעאַלן האָבן ביי אים ניט געהאַט קיין גרענעץ צווישן זיך. פונקט ווי אַ קינד, האָט ער ליב געהאַט די נאַטור און זיך פּודשטענדיק צוזאַמענגעגאַסן מיט איר.

„איך בין אַ בלום, איך בין אַ בוים און פּראַסטע גרינע גראַן.“

אַבער נחום האָט ניט געזוכט בלויז און ס'איז ניט גענוג געווען פאַר אים אַ ריין־אינטעלעקטועלע פאַרבינדונג מיט דער נאַטור. ער האָט זי — ווי אַ קינד — באַדאַרפט אַגריקן, נאַענט ווערן מיט איר. ס'איז געווען זיין נאַטור, און ער האָט זי פאַרשטאַנען און ליב גע־ האָט, געפלאַנצט אַ גאַרטן, געשפּיזט טשערעפּאַכעס און געקאַנט די שפּראַך פון חיות און פויגל, מיט ביימער און מיט בלומען אינטים געווען. צו „20 יאָר קינדער־לאַנד“ באַגריסט נחום פּריער פון אַלעס די פּלאַנצן־ און חיות־וועלט פון קעמפּ:

„גוט יום־טוב אייך, ציפּרעסן, מיינע ברידער,

גוט יום־טוב אייך, איר העזעלעך אין טאַל . . . “

כ'בין זיך מודה: ערגעץ צאַפּלט זיך אַ מאַדענער געדאַנק — מער ווי צו אונדז אַלעמען איז ער געווען נאַענט צו די ציפּרעסן, זיינע ברידער. ערגעץ פּילסטו: ער וועט זיי אויספעלן, די ציפּרעס־ביימער פון קינד־ דערלאַנד — זיי האָבן זיך אַזוי זעלטן גוט פאַרשטאַנען . . .

איך טראַכט וועגן נחומען, ווי מען טראַכט וועגן אַ קינד — ווי אַ קינד פּלעגט ער רעדן וועגן זיך אין דער דריטער פּערזאָן.

ווי א קינד, האָט ער אַלץ געוואָלט אַרייננעמען אין זיך — דאָס וואָרט
"מיין" פּיצט אָן און גייט דורך זיינע פּידער — מיר האָבן עס קיינמאָל
קלאָר גיט פאַרשטאַנען. געטראַכט — שטאַמט עס אפּשר פון אייגנדיבע?
איז עס אַ מאַניעריזם אַזאָ? איז עס אַ פאַרשאַרפט געפּיל פון באַזיץ?
אַלע דריי גיט. ווייַל נחום האָט געהאַטן פאַר זיין, אַזוי פּיל — אַזוי
צו זאַגן — אומנויטיקע און אומנוציקע זאַכן — מיין הימל, מיין רעגן,
מיין פּויער, מיין פאַרבאַכט, און — אומעט מיינער, ביך־השמשות מיינער,
לבנה מיינע.

גיין, ס'איז גיכער ווי אַלץ דאָס פּולשטענדיקע אידענטיפּיצירן זיך,
ווערן איינס, גאַנץ ווערן מיטן אַרום. "בוים מיינער" — אַוואַדי, ווייל
בוים און איך, נחום ווייסמאַן, זיינען אייגנטלעך איינס, ער איז מיינער,
איך באַזינג אים . . .

בלויז אַ קינד, אַדער דער סופּער־סענסיטיווער דערוואַקסענער, רעדט
אַזוי פשוט, פאַרמאַגט גיט דעם איינפאַכן "קלוגן" חוש פון אַפּטיילן די
אויסערדעכע וועלט פון דער איבערלעכער. ווייַל אַז יעדע זאַך, וואָס איך
האַב ריב זאַל זיין מיין. בלויז אַ קינד קאַן זיך אַזוי אוממיטלבאַר אידענטי־
טיפּיצירן מיט דער אויסערלעכער וועלט.

און ער האָט עס אַליין אויך אַזוי פאַרשטאַנען:

"צווישן אַלע קינדער, בין איך אַ קינד דאָ,
צווישן אַלע זאַנגען, אויך אַ זאַנג אין פעלד . . ."

יא, ער האָט עס אַליין אויך אַזוי פאַרשטאַנען. גיין, גיט פאַרשטאַנען
אפּשר, נאָר דערפּילט. ווייַל נחום איז פּריער פון אַלץ און איבער אַלץ
געווען געפּיל, ריין, פּויער האַרץ.

וילסט פאַרשטיין נחומען, זוך אים אין זיינע לירישע פּידער.
"זינג, מיין האַרץ, בעט ער זיך ביי זיין צאַפּלדיק האַרץ, וואָס איז
אין משך פון פּופּציק יאָר קיין מאָל גיט געזונט געווען.

"איך האָב געזאַגט צום האַרץ מיינעם אַט־אַזוי:
וואָס ציטערסטו און פּלאַטערסט נאַכאַנאַנד?
עס שפּאַגט דאָך שוין מיין פּרילינג אויף די וועגן,
כּפּיל דאָך שוין ווילדע בלימלעך ביים ראַנד.
נאָר גיי רעד צו אַ האַרץ, וואָס טראַגט דעם וויי פון גאַרער וועלט
און צאַפּלט זיך אין דעם ווי אַ פּלאַטערל אין האַנט . . ."

זיין גרעסטער צער איז געווען, ווען ער איז פון זיך אליין געדאָפן.
אזוי שנעל ווי ער איז אַוועק פון זיך אליין, פון „מיין בוים, מיין
אומעט, מיין פעלד-בלימל“ — האָט ער פאַרלוירן דעם פאַדעם, דעם אָנ-
האַט . . . ניט זיינע סטרונעס געווען . . . געראַטעוועט האָט אים דאָס,
וואָס דער קאַמף פאַרן לעבן איז געוואָרן אַ טייל פון זיין אינעווייניקסטן
איך . . . ווען דאָס סאַציאַלע ליד איז אַדורכגעלאָזט געוואָרן דורך נחומס
פערזענלעכער פריזמע — זיין האַרץ, זיין קדשי-קדשים, וואו ער האָט זיינע
לידער אָן אויפהער געשפונען.

ווייל נחום איז געווען אַ טייל פון אונדזער לעבן, איינס מיט אונדזער
קאַמף און אונדזער אידיע, מיטן גאַנצן לעבן איבערגעגעבן דער באַווע-
גונג, וועלכער ער האָט מיט אַזויפיל געטריישאַפט געדינט די אַלע יאָרן
פון לעבן, די פאַרבינדונג מיט דער אידיע פון אונדזער קאַמף האָט פאַר-
טיפט און באַזיניקט זיין ליבע צום מענטשן.

„דערפאַר שיק איך מיין ליד צו בלינדע שטאַרע פענצטער
צו אַלעמען, צו יעדערן, וואו זון קומט נישט אַריין . . .“

און

„דערפאַר האָב איך פאַר דיר, מיין וועלט, אַוויפיל קינדערשע פרייד
און אַוויפיל טיפן אומעט, אויף דער זעלבער שאַל.“

און נחום דערציילט אונדז ווי ער איז „פון לידער פון ראַזעווע פאַר-
נאַכטן“ אַריבער צו

„לידער פון גויט און פון הונגער, פון באַרוועסע פיסלעך און הערצלעך פון פיין.“

ביז

„היינט, זינג איך מיין ליד דאָ, צו העלדישע קעמפער . . .“

און

„אַ וועקער געוואָרן, איז צי איך די גלעקער . . .“

אַבער נחום ווערט נאָך אַלץ עכטער ווען ס'רייסן זיך אַרויס די פער-

זענלעכע שורות אין די לידער . . . ער אידענטיפיצירט זיך פולשטענדיק מיטן פאטער שמואל לעווין אין דער „באלאדע פון מאיר לעווין“ — שווער צו וויסן צו וועמען ער זינגט — צום העלד פון זיין באלאדע, צי צו זיין אייגענעם זון, ווען ער זאגט :

„באמאלן האט פראסט שוין
מיין פענצטער מיט בלומען ;
א, זון מיינער, זאג מיר —
ווען וועסטו קומען ?“

אָדער

„וויין ניט, האַרץ, כ׳בין ניט דער ערשטער און אויך ניט דער לעצטער,
וואָס האָט אַזוי זיין ליב צעביטן היינט מיט ציטערדיקע ציין . . .“

*
**

נחום איז אפשר איבער אלעם געווען דער לערער, דער זינגער פון דעם קינדער-ליד — זיי האָט ער אמבעסטן און אמנאָענטסטן פאַרשטאַ- בען. און זיי אים — אויך.
זיינע קינדער-לידער אַטעמען מיט אַ פשוטער ניט-געקוינצטער די- רעקטקייט און נאַטירלעכקייט — דער עיקר, ווייל נחום האָט זיך ניט געקליגט צו שרייבן פאַר קינדער. ער האָט ליב געהאַט דאָס קינד און ליב געהאַט פאַר דעם צו זינגען. דאָס אַרץ.
זיין לעבן איז פאַרבונדן געווען מיט אונדזער שוץ. איבער 20 יאָר איז ער געווען אַ יידישער לערער, און לערעריי איז אים גאָענט געווען. ער גרויסט זיך מיט זיין לערערישן יחוס :

„כ׳האַב קינדער מיט ליבע געלערנט דאָ,
אין קאַמף פאַר דער פרייהייט זיין גרייט . . .“

און ס'פרייט אים, ווייל :

„א, לאַנד מיינס, כ׳בין שטאַלץ אויף מיין אַרבעט,
אַזויפיל זין מיינע מיט שונא אין קריג,
וועלן זיי מיך זיכער דערמאָנען
אין לעצטן ענדגילטיקן זיג . . .“

און פונקט אזוי שטארק האָט אים וויי געטאָן, וואָס

„אין שלאָף היינט זיך שרעקן די קינדער
סע ברענט היינט די וועלט אין אַ פלאַם,
מען יאָגט היינט פון שטאַט און פון שטעטל,
ס'ברענט אונז די ערד און דער ים . . .“

*
**

ווער ס'געדענקט ניט נחומען אין „קינדערלאַנד“, דער געדענקט ניט
נחומען.

„קינדערלאַנד“ — דאָס איז געווען זיין צווייטע היים, דאָס איז געווען
זיינס „מיין קעמפּ, מיין קינדערלאַנד“. מערסטע זידער האָט ער געשריבן
אין קעמפּ, ער פלעגט יעדן זומער אַהיים ברענגען עטלעכע ביכער זידער.
דאָס איז געווען זיין פלאַץ, וואו ער איז געווען אַם שעפּערישסטן . . .
כ'געדענק אים אויף די סטעזשקעס אין די אויסגעפרעסטע ווייסע
הויזן, מיטן שטענדיקן בלימל אין לאַץ, ווי אַ תּמידיק שטיק יום-טובּ.
כ'געדענק אים ווי איצט — אַ פאַרחלומטן אויף דער שוועל פון באַג-
געלאָ 19, זיין באַנגעדאָ, זיך טוילען צום פאַרנאַכט, וואָכן איבער זיינע
שלאַפּנדיקע העלדן, שפינען אַ זיד און שטיצער־הייט שמועסן מיט די קי-
פאַריסן, וואָס בלויז ער האָט זיי אזוי גוט פאַרשטאַנען.

*
**

כ'זייען זיין לידל „צעריסענע בלומען“, וואו ער קלאַגט זיך:

„דער האַרבסט איז געקומען
צו פרי נאָך — פאַרפרי.“

ער אַזיין — נחום — אַ צעריסן פעלד-בלימל, אַ קינד, וואָס האָט
אין האַרצן געטראָגן אַ זיד, אַ בידל, אַ סך ליבע — און וואָס דער
האַרבסט זיינער איז געקומען צו, צו פרי.
איך בדעטער זיינע פאַרשריבענע העפטן — ביכער האָט ער זיי גע-
רופן — זייען זיין קלאַרע האַנטשריפט און צאַפל זיך:
וויפיל גלויבן, וויפיל שטילער פאַטאָס געפינען זיך אין אַט-די העפטן,

אין די לידער, וואָס אַזוי ווייניק פון זיי האָט ער די זכיה געהאַט צו זען
אין דרוק!

מיט וואָס־זשע וועלן מיר אָפּצאָלן פאַר דער ליבע און דער געטריי־
שאַפט?

מיט אָפהיטן דאָס, וואָס ער האָט אונדז איבערגעלאָזט, מיט דעם, וואָס
נחום אַליין האָט געוואָלט דערציען אַ דור

„וועלן זיי מיך זיכער דערמאָנען
אין לעצטן ענדגילטיקן זיג —“

לאַמיר אים דערמאָנען און געדענקען — דעם לערער, דעם שרייבער,
דעם האַרציקן פריינט און חבר — נחומען.

*

**

און דעריבער — אונדזער האַרציקער דאַנק און וואַרעמע אַנערקענונג
צום „נחום וויסמאַן־בוך־קאָמיטעט“ פאַר מעגלעך מאַכן די דערשיינונג פון
דעם בוך אין וועלכן ס'גייט אַריין בלויז אַן אָפּגעקליבענער טייל פון דער
גרויסער ירושה, וואָס ער האָט איבערגעלאָזט.

אָדאַנק אויך דעם דיכטער מאַרטין ביינבוים פאַר זיין אַרבעט ביים
העלפן אָפקלייבן די לידער, און משה פעלדמאַנען פאַר זיין אַרבעט ביים
צוגרייטן דאָס בוך צום דרוק.

א. גאַלדבערג

פון דער סעריע

„צערײסענע בלומען“

צעריסענע בלומען

1.

— מענער פארגעסענע
בימער אין צווייט;
— יוגנט-חלומות
בלומען צעבלימ.

— רוימען צעפראלמע
הארץ אין געזאנג;
גאלדענע זונען
אויף ווייצן פון זאנג.

— באקן צעפלאממע
יוגנט אין פלאם;
חלום אין וואנדער
אויף שוימיקן ים.

צעריסענע בלומען
פון נעכטיקן ליד ;
געלע פעמאלן
זיך צאפלען דא מיד.

.2

נעכטיקע לידער —
קלאנגען אין בלוי ;
צעריסענע בלומען
און הימלען אין גרוי . . .

שוואלכן פארפלויגן —
קראען אויף בוים ;
ליפן פארבלוימע —
שעפטשנדיק קוים.

פלאטערן בלעטעלעך
אין געל-טויטן-מאנץ ;
צעריסענע בלומען
אין טויאיקן גלאנץ . . .

פארפרוירענע טרערן
אין ווינקל פון אויג ;
א סאָווע נאָר לאַכט היינט
אויפן שפיץ פון אַ סטויג.

.3

כ'האָב צונויפגעקליבן פון מיין פעלד היינט
בלום נאָך בלום ;
וואָס האָבן זיך דאָרט אָפגעריסענע געוואַלנערט
טרויעריק שמום . . .

וואָס האָבן זיך אין פיין געקארטשעט,
קוים געהערט ;
און האָבן פון מענטשנס טראַט אין פעלד
זיך ניט געווערט . . .

א, אָפגעפליקטע בלומען מיינע, נע-ונד'מע,
אין פאַרנאַכט —
איר האַט מיין חלום אויסגעשפינטן
איצט דערוואַכט !

האַרץ מיינס, שווינג. זיי שמילער נאָך
פון בלעמל אויפן בוים ;
מיטן ערשטן פּרילינג-ווינטל דאָ —
קומט אַ נייער טרוים !

.4

בענק ניט, מיין שוועסטער,
אין פלאַטער פון טויב ;
צעריסענע בלומען —
חלומות אין שטויב . . .

טרוימען פארפליען —
ליד ווערט פארשטומט ;
זכרונות זיך צאפלען —
וועגן פארקרוםט . . .

וועגן ניט פירן
צוריק, בלויז אהין ;
פארוואקסן די סמעזשקע —
ס'וועבט שפינוועכס א שפין . . .

ניט וויין היינט, מיין שוועסטער,
אין ליד זיך ניט קלאג ;
דער נעכטן פארגאנגען ?
איז היינט אויך א טאג . . .

און ס'דארף ערשמ א מארגן
נאך קומען אהער ;
א, וויין נישט, מיין שוועסטער —
וויש אויס היינט דיין טרער !

.5

צעריסענע בלומען, צעפליקטע פון ווינטן —
פארבלאזענע ערגעץ אויף שמעג און אויף וועג ;
איך קלייב אייך צונויף היינט און וועק אייך צום לעבן
ווי דער נביא, יחזקאל, די ביינער אין אמאליקע טעג.

צעריסענע בלומען פון וועטער צעפליקטע,
פון שטאם אפגעריסענע דא אויף מיין פעלד —
איך גלעט אייך מיט צארטע צעזונגענע פינגער
פארוואַגלטע בלומען, פארוועלקטע אין קעלט . . .

איז קלייב איך אייך אלע צונויף דא אין רעגן —
באצירן מיין צימער אין עלנט פון טאג;
פארשפין איך מיין ליד היינט אין רוש פון די ביימער,
אין פיין פון צעריסענע בלומען אויף ראג . . .

און לויפט-אָן אַ טרער איצט און גלאַנצט אין די אויגן,
און נאָנט אַזאָ בענקשאַפט אין ברוסט דאָ ביי מיר —
פאָרוויש איך זי תיכף — ס'זאל קיינער ניט זען
און קיינער זאל הערן די פיין-ליד אין איר . . .

צעריסענע בלומען, צעפליקטע פון ווינטן —
פארבלאזענע ערגעץ אויף שטעג און אויף וועג;
אזוי ווערן אויך ווען צעפליקט אונז די פליגל —
אזוי ווערן אויך אונז פארוועלקטע די טעג! . . .

מיין זון גייט אויף

מיין זון גייט אויף אינעם געזאנג פון דיינע אומעטיקע אויגן,
א לויטערע אַזא, ווי מוי אינעם קאַיאָר;
און זי פאַרגייט מיטן לעצטן שאַרף פון דיין פאַרבענקטן טראַט
דו ביסט פאַר מיר, אַט דאָ, אַ חלום אויפן וואָר . . .

אַזוי זויבערדיק און לויטער איז דיין וואָרט —
איז וואויל איז מיר וואָס כ'קאַן פאַרנעמען יעדן קלאַנג;
און גוט איז מיר צו בענקען אין פאַרנאַכטן
און הערן דיין געזאנג אין פעלד, אין יעדער זאַנג.

דאַרפסט ניט וויסן, בעסער פרעג ניט, שוועסטער —
זע ווי ס'ראַנגלט זיך די זון איצט ביים פאַרגיין;
כ'ווייס, כ'ווייס, אַזוי דאַרף עס געשען —
די זעלבע זון וועט מאַרגן אויך אויפגיין!

אַ בלויע וועט די נאַכט פאַרוויגן דאָ אין פעלד
די בלויע זאַנגען דאָ, אין בלויען טרוים;
וועל איך מתפלל זיין פאַר מיר און דיר
צוזאַמען מיטן רויש פון מיין דערוואַכטן בוים!

ס'איז מיין שוועל איצט פול מיט זילבער

ס'איז מיין שוועל איצט פול מיט זילבער —
נעם אָן זשמעניעם — פולע הענט;
שיינט לבנה-ליכט צעגאָסן
איבער דרימלענדיקע ווענט.

זילבער ווענט און זילבער שוועלן —
זילבער פעלד און זילבער בלום;
זילבער נאַכט און זילבער לידער —
קום, מיין שוועסטער, קום איצט, קום.

ס'זינגט מיין האַרץ דאָס ליד פון זילבער —
זע, די שלייפן מיינע, — ווייס-גרוי;
שנעלער, שוועסטער, קום וואָס גיכער —
ס'צאָפלט ליד מיינס זיך אַזוי.

ס'איז מיין שוועל איצט פול מיט זילבער —
נעם אָן זשמעניעם, — פולע הענט;
אַזויפיל זילבערדיקער עלנט
צווישן נאַקעטע פיר ווענט.

זילבערדיקע בענקשאַפט מיינע —
וועמען רופסטו צו דיין שוועל;
זע, מיין שוועסטער, הער דעם צער פון
ערשמע בלעטעלעך אין געל . . .

פארגליווערטער טוי . . .

פארגליווערטער טוי אין סעפטעמבער פרימארגן —
זילבערנע טרערן פון הארבסטיקן קוש ;
וויגן זיך נאקעטע שטאמען פון בלומען
אויף טאלן באצירטע אין הארבסטיקן פלוש.

פיפן איצט ווינטן אויף צווייגן אין אומעט —
זינגען א ליד היינט, מיט בלעטער אין פלי ;
א, בענקשאפט, דו, מיינע, אין זילבערנע פעדים
אין טויזנטער הערצער צעבלי זיך, צעבלי.

צעזינג זיך מיט ליד פון דער הארבסטיקער שפע —
צעפיה זיך ווי ווינטן מיט בלעטער פון בוים ;
צעוויג און פארוויג זיך אין ליד פון פארנאכטן —
און שווייג — ווי אין אונט שווייגט צווייג פון א בוים.

און קומט דער פארטאג פון סעפטעמבער פרימארגן —
מיין בענקשאפט, ניט וויין אין מיין זילבערנער טרער ;
מען דארף ניט, מען טאר ניט, ס'עט קיינער פארשטיין דא —
פארגעמען דיין ליד היינט, ניטא דא שוין ווער !

איז זינג היינט מיין בענקשאפט אין זילבער פרימארגן —
סעפטעמבער ליד זינגט דא ביים שוועל פון געצעלט ;
א גומן אייך — בערג דא אין בלוי פון פארנאכטן —
א גומן אייך — הארבסטיקע זאנגען אין פעלד . . .

אין די פענצטער מיר רוישן היינט . . .

אין די פענצטער מיר רוישן היינט שפיצן פון ביימער,
און ס'קלאפן די צווייגן אין אומרו אין מיר ;
דאס ווילן די בלעמלעך אויף צווייגן מיך וועקן
כ'זאל קיינמאל ניט אויפהערן טראכטן פון דיר.

צווייגן פון ביימער, הענט אויסגעשמרעקמע,
טא וועמען-זשע ווילט איר ארומנעמען דא ?
זעט, טויזנטער שמערן אויף הימל איצט פינקלען —
איז וואו איז מיין שמערן אין דער נאכטיקער שעה ?

רוישן פון ביימער מיט רויש פון מיין בענקשאפט —
און סע זשומעט אין אויער א שטורעם-געשריי ;
אין דרויסן איצט, גרילן צעגרילן אן אומעט
און ערגעץ א „ווי-פור-וויל“ קלאנגט אויף זיין ווי . . .

הארץ מיינס, זיי רואיק און צארט אין דיין בענקשאפט —
ניט שרעק זיך אזוי פארן ווינט ;
ערגעץ מוז זיכער דארט ווער אויף דיר ווארטן
בארוישט אין איר בענקשאפט, ווי דו אויך אצינד !

מיין האַלצפיקער

מיין האַלצפיקער קלאַפּט אַ גאַנצן מאָג זיין שנאַבל אין דער ברעט,
כ'זויים ניט פאַרוואָס ער קלאַפּט ווי מיט אַ האַמער גאַנצע מעג!
כ'זע ניט ביי אים קיין שיך און ניט קיין טיש און בענקלעך —
איך הער אים אויך ניט ווען כאַטש זעגן מיט אַ זעג!

ר'האַט נאָך קיינמאָל ניט געזונגען ביי זיין אַרבעט —
און אויספייפן אַ ליד, אים קיינמאָל ניט געהערט;
נאָר פאַנפען, פאַנפעט ער צומאָל דורך זיין נעזל —
פאַרשטייט אפילו ניט פון זינגען גאָר די ווערט!

און אז איך רעד צו אים, ווי אַ טאַטע רעדט צו קינדער —
און פרעג ביי אים פאַרוואָס דאָס קלאַפּן נאַכאַנאַנד —
קוקט ער שטום מיט זיינע שוואַרצע אייגעלעך אויף מיר
און פיקט געשמאַק די גראַזשפרינגער פון מיין האַנט.

און ווען איך זיין מיר אַפּט אַ וואַכער ביי מיין טישל
און שרייב מיין ליד אין שטילקייט פון דער נאַכט —
הערט ער אויף אין שטייגל דאָרט צו פיקן
און באַוואַכט מיר, שמומעהייט באַוואַכט! . . .

קינדערלאַנד, אויגוסט 1917, 1943.

גאלדן גליק

ניט מיט מענטששלעך בלום
באפלעקט זאל זיין די ערד;
ניט צאפלען זאל זיך הארץ
אויף שפיץ פון שווערד . . .

נאר וויגן זיך אויף פעלד —
פארויס און אויף צוריק —
זאל קארן, בלום און ווייץ
אין גאלדן גליק!

כ'האב אליין . . .

כ'האב אליין מיין פעלד צעאקערט
אין געצעלט דא, פאר מיין מיר;
און אליין פארזייט די בלומען —
וויילדע בלומען דא — פאר דיר . . .

כ'האב אליין פארזייט די בלומען —
מיט מיין ליבשאפט זיי באהיט;
און זיי יעדן מאָג באזונגען
מיט אַ ליד פון מיין געמיט! . . .

חיינע בלומען

— מיינע בלומען, זיינען מיינע פריינט
רעדן זיי צו מיר;
ווערט מיר אזוי פריילעך, היימלעך
ווען זיי בליען פאר מיין טיר . . .

— מיינע בלומען, זיינען מיינע פריינט
זינג איך זיי מיין ליד אט-דא;
זאלן מיינע לידער ווי די בלומען
טרייסטן, אין אן אומעטיקער שעה . . .

א בלום פאר דיר

— א בלום פאר מיר, פאר דיר, פאר זיי
פאר די, וואס וועלן קומען;
כ'זויל א בליענדיקע וועלט
מיט פריילינגדיקע בלומען!

כ'זויל א יום-טוב'דיקע וועלט
מיט רויוון-דופט פארפומען;
— א בלום פאר מיר, פאר דיר, פאר זיי
פאר די, וואס וועלן קומען!

מיין ליד גייט אויף . . .

מיין ליד גייט אויף מיט יעדן זון-אויפגאנג.
קלינגט מיין וואָרט צו אייך, אין שמראַל פון זון ;
וואַלט איך וועלן, ליד מיינס זאַל דערגרייכן
וואו טיפער אומעט נאָנט און ס'קומט ניט צו די זון . . .

און עפנט זיך די מאָרגן-בלום מיט טוי פון דעם קאיאָר
און בינען דורשטיקע דערקוויקן זיך מיט איר —
אזוי וואַלט איך געוואַלט זאַל אַפּקלינגען מיין ליד
דורך יעדער שויב, ביי יעדער שוועל פון טיר . . .

אזויפיל טרויער הענגט אויף טיף-פאַרמאַכטע שויבן . . .
אזויפיל אומעט הענגט אין יעדן, יעדן הויז ;
האַב איך היינט פאַרוועבט אין ליד דעם צער פון אַ פאַרסמטער וועלט
מיטן איכה'דיקן ניגון פון אַן אַלמער קלויז . . .

פאַר מיין פענצטער גייט די זון איצט אונטער, צונטער-רויט.
פאַרנאַכט איצט רייט אַראָפּ אין פּרילינגדיקן בלוי ;
טאָ ווייסט : עס מוז, עס וועט אַ גרויסער יום-הדין דאָ קומען,
ווי שפינוועכס וועט דער טרויער פון דער וועלט, צעגיין זיך אַט אזוי ;

מיין ליד גייט אויף מיט יעדן זון-אויפגאנג.
קלינגט מיין וואָרט צו אייך, אין שמראַל פון זון ;
וואַלט איך וועלן, ליד מיינס זאַל דערגרייכן
אומעטום, וואו ס'קומט ניט צו די זון . . .

כ'בין דא, כ'בין דארט, כ'בין אומעטום,
מיין הארץ פארנעמט דעם דינסטן, ווייסטן וויי;
זינג איך מיטן וויי פון דא, פון דארט, פון אומעטום —
זינג איך מיטן רויטן בלימעלע פון טיי.

און צאנקען צאפלדיקע לעבנס ערגעץ-וואו,
איז ליד-מיינס שטראל פון הילף, פון לעבן און פון פרייד;
ס'איז מיינס, דאס וואגלדיקע, בענקנדיקע ליד
אויף טעלעגראפן-דראט, אין ווינטערדיקן פראסט, צעשפרייט . . .

און גייט א זון וואו אויף מיט מומערלעכן שמייכל
און בליט א בלימעלע א ווילדס, אין שאטן פון א בויס,
שוין שארן ערגעץ, ברידער איינגעבויענע, דעם גיסנדיקן שמאל
און רעוועט ים אין אויפגעגעטן שוים —

קלינגט דארט מיין ליד א לויטערע, געלייטערט . . .
א טרייסטנדע אזא אין גלאנץ פון קלארן טוי;
כ'בין א וועבער און א וועכטער פון מיין וועבשטול —
באוואך און וועב די לידער מיינע אויך אזוי . . .

כ'בין דא, כ'בין דארט, כ'בין אומעטום —
מיין הארץ פארנעמט דעם דינסטן, צארטסטן וויי;
זינג איך מיטן וויי פון דא, פון דארט, פון אומעטום —
זינג איך מיטן רויטן בלימעלע פון טיי! . . .

ל י ד

האַט אַ פּאַסטוך, סטאַדעס שעפעלעך געפּאַשעט אויף אַ לאַנקע,
האַט פּאַרבלאַנדזשעט זיך אַ שעפעלע — מען ווייסט ניט וואו;
פּייף מײן ברודער פּאַסטוך, פּייף דיין דױנע (* אויפן פּלואיער *) —
אומרואיקער פון דױנע טענער, איז מײן אומרו אין מײן רו.

איך האָב קײנמאַל ניט קײן שאַף אין לאַנקע, ווען געפּאַשעט
און פּאַרלורין קײנמאַל ניט קײן שעפעלע אין וועג;
דאָך זײַג איך אויך מײר יעדן טאַג אַ דױנע, דױנע —
דױנעדיק פּאַרבענקט איז ליד פון מײנע טעג . . .

ערגעץ טאַנצן איצטער יונגע שלאַנקע מיידלעך
אויף בערג אין גרין, אַ טאַנץ צום לאַכנדיקן פּרילינג-בלוי;
איצטער, איצטער הער איך ווי עס פּלאַצן טױזנטער שראַפּנעלן
און ס'לעשן זיך דאָרט אומשולדיקע לעכנס אויס אַזוי . . .

איצטער הער איך און פּאַרנעס דאָ, ליד פון גוססדיקע קינדער —
צער פון אַלע מאַמעס פון אַ וועלט אין פּלאַס;
שפּרײַמן זיך פאַר מײר אויס טאַלן, לאַנקעס, פעלדער אײנגעמונקענע
אין פּרײַשן, הײסן, זודיקן רױטבלוט באַרױבטן פון מײן שטאַם . . .

האַט אַ פּאַסטוך סטאַדעס שעפעלעך געפּאַשעט אויף אַ לאַנקע,
האַט פּאַרבלאַנדזשעט זיך אַ שעפעלע — מען ווייסט ניט וואו;
פּייף, פּייף מײן פּאַסטוך אויף דיין פּלואיער איצט דיין דױנע —
אומרואיקער פון דױנע טענער, איז מײן אומרו אין מײן רו! . . .

(* „דױנע“ — פּאַלקס-ליד.

(**) פּלואיער — פּײַפל.

איך קום צו אייך . . .

איך קום צו אייך מיט אַפּן האַרץ און שמייכלדיקע אויגן.
גרייט בין איך פאַרנעמען אייער יעדן טיפּסטן צער ;
איך ווייס, דאָס לעבן איז אייך שווער, פאַרביטערט און פאַר'סמ'ט —
ס'גוסס'ט איצט די אַלטע וועלט, אין קאַמע און קאַשמאַר.

ס'איז אַזויפיל זון אין דרויסן היינט פאַראַן
און ס'לאַכן פאַר מיין פענצער אַלע בלינדע ווענט ;
כ'וועל צעטראַגן היינט מיין פרייד פון זון וואָס שמייכלט אין מיין שויב
און פאַרוויגן וויינענדיקע קינדער, מיט מיינע זינגענדיקע הענט !

ערגעץ אויף אַ שלאַכטפעלד פאַלן יונגע לעבנס.
פעלד מיט בלוט באַמיסטיקט, ווי מיט רויטן וויין ;
ברידער מיינע, יונגע פרייהייט-קעמפער —
זאַל דאָס כאַטש דער לעצטער שלאַכט שוין זיין ! . . .

איז פאַרנעם איך היינט אויך אייער לעצטן ציטער —
פאַרנעם דעם לעצטן אַטעם אייערן פון באַרג און מאַל ;
וועל איך, ליד פון פרייהייט-קעמפער זינגען אין פאַרטאַגן,
ווי איך זינג פאַרנאַכט, מיין דוינע פון אַמאַל ! . . .

איך קום צו אייך מיט אַפּן האַרץ און שמייכלדיקע אויגן.
גרייט בין איך פאַרנעמען אייער טיפּסטן צער ;
כ'ווייס, דאָס לעבן איז היינט שווער, פאַרביטערט און פאַרנאַלט —
ס'גוסס'ט איצט די אַלטע וועלט אין קאַמע און קאַשמאַר !

א גאנצע נאכט

א גאנצע נאכט האט ווינט געריסן מיינע פענצמער
און הוצפהדיק אזוי היינט אָנגעקלאַפּט אין שויב ;
ס'האַבן צייטונגען געבראַכט מיר היינט די נייעס,
אז מענטשלעך-בלוט איז הפקר'דיקער נאָך פון שמויב . . .

א פאַק מיט בריוו צו מיר היינט אָנגעקומען פון דער ווייט —
איז יעדעס וואָרט אַ טרער געלייטערטע אין פיין ;
ס'לאַכט אַריין צו מיר אַזויפיל זון אין שויב
און פול איז צימער מיינס, מיט שמייכלדיקער שיין.

וואָלט איך זשמעניעס שיין און פאַסן זון צעשיקט אויף גאַרער וועלט —
ווער ווייסט, אפשר וואָלט זיי ליכטיקער און פריילעכער געוואָרן ;
צי אפשר גאַר, אויף שפיץ פון העכסטן פעלו ארויפגעקלעמערט
און שיקן זיי מיין ליד אין שאלן פון אַ האָרן ? . . .

צעשפרייט ליגט איצט, דער צער פון גאַרער וועלט, דאָ אויף מיין טיש—
אַזויפיל קינדערישע אויגן מאַנען רחמים דאָ ביי מיר ;
וועל איך ברייטער פון אַ מאַמען נאָך, צענעמען מיינע הענט
און שטענדיק אָפן האַלטן מיין צעפראַלמע מיר.

א גאנצע נאכט האט ווינט געריסן מיינע פענצמער
און הוצפהדיק אזוי היינט אָנגעקלאַפּט אין שויב ;
ס'האַבן צייטונגען געבראַכט מיר היינט די נייעס,
אז מענטשלעך-בלוט איז הפקר'דיקער נאָך פון שמויב . . .

ל י ד

איך האָב געזאָגט צום האַרץ מיינס, אַט אַזוי :
— „וואָס צימערסטו און פלאַמערסט נאַכאַנאַנד ?
עס שפּאַנט דאָך שוין מיין פּרילינג אויף די וועגן —
איך פיל דאָך שוין דעם ריח פון ווילדע בלימעלעך ביים ראַנד . . .“

נאָר גיי רעד צו אַ האַרץ, וואָס טראַגט דעם וויי פון גאַרער וועלט
און צאַפּלט זיך אין דעם, ווי אַ פּלאַמערל אין האַנט ;
איך צאַרטסטן פּרילינג-מאַג, איז וועג מיינער באַשמראַלט
פון בלענדנדיקער שיין און טיפּן שאַטן — זאַלבענאַנד !

איך בין אַ בלום, איך בין אַ בוים און פּראַסמע גרינע גראַז — ..
זינג איך ליד צום באַרג און ליד צום טיפּסטן מאַל ;
דערפאַר האָב איך, פאַר דיר מיין וועלט, אַזויפיל קינדערישע פּרייד —
און אַזויפיל טיפּן אומעט, אויף דער זעלבער שאַל . . .

עס אַקערט שוין מיין פּויער דאָרט, זיין שטיקל פעלד אַצינד.
ער פירט זיין פּדג און טראַכט שוין, וואָס וועט זיין ;
ווען קלעקן וועט ניט דאָרט, פאַרן הויז-געזינד צו-זאָט —
ווען הונגער וועט צעטאַנצן זיך אין ווינטער-שיין . . .

איך האָב געזאָגט צום האַרץ מיינס, אַט אַזוי :
„וואָס צימערסטו און פלאַמערסט נאַכאַנאַנד ?
אַ פּרילינג שפּאַנט אַרום שוין אויף די וועגן —
איך פיל דאָך שוין זיין דופּט פון ווילדע בלימעלעך ביים ראַנד ! . . .“

איך טראָג אין זיך

איך טראָג אין זיך נאָך שטיקער שבת-קודש.
רו, פון מאמעס ערשט-געבענמשמע ליכט;
טענער און אקארדן פון כל-נדרי
בלייכן זיך נאָך אויף מיין מאט געזיכט . . .

ערגעץ אויף אַ בוידעם, צווישן אלטע שמות,
וואַלגערט זיך איר תהילימ'ל, איר צאינה-וראינה שמוס;
וויפיל פרומע טרערן ליגן דאָרט צעגאַסן —
הונגער-טעג אַזויפיל צניעות/דיקע, פרום . . .

כ'וועל מיין מאמעס פנים, קיינמאָל ניט פאַרגעסן.
כ'טראָג איר בלויען שמייכל צו דער וועלט אַרום;
און כאַטש ס'טאַגן שוין די האָר אין זילכער ביי די שלייפן,
וואַלט איך, ווי אַ קינד נאָך צוגעפאַלן, צו איר שוים . . .

איך ווייס: ס'טראַנגלט זיך אַ וועלט און צאַפלט זיך אין טרויער —
צאַפל איך זיך אויך אַזוי מיט מיט איר צער אַט דאָ;
טראָג איך אייך אַנטקעגן ליד פון מאמע'ס שבת-קודש —
גלויבן, אַז ס'עט קומען, קומען אויך אַהער, די גרויסע שעה!

כ'טראָג אין זיך נאָך שטיקער שבת-קודש —
רו, פון פרומער מאמע'ס ערשט געבענמשמע ליכט;
טענער פון אקארדן פון כל-נדרי
בלייכן זיך נאָך אויף מיין מאט געזיכט!

מיין טיר איז אַפֿן . . .

כ'ווייס ס'איז דיר אומעטיק, שוועסטער --
כאַטש ווערמער פאַרשמומסטו פאַר מיר ;
ס'איז אַפֿן מיין טיר צום געצעלט דאָ
און אַפֿן מיין האַרץ היינט פאַר דיר . . .

און רוישן די בלעטער אויף צווייגן
און קרוינשפיצן וויגן זיך מיד —
ביי מיין אַפענער טיר אין געצעלט דאָ
דו זעץ זיך און הער אויס מיין ליד !

כ'ווייס ניט צי ס'וועט אין דיין אומעט
דיר גרינגער זיין דאָ-אַ ביי מיר ?
כ'ווייס נאָר, כ'וועב אַלעמענס טרוימען
אין געצעלט, פאַר מיין אַפענער טיר !

קינדערלאַנד, מיטוואָך, יולי דעם 18טן, 1842.

פאַרטאַג אויפֿן פאַרס

זון אויף בוים.
זון אויף פעלד.
אַלע בלומען לאַכן ;
זינגט דער באַרג.
זינגט דער מאַל
אויף טויזנט, טויזנט שפּראַכן.

פויגל זינגט.
גדילט א גריל —
גרעזשפרינגער אויף גראזן;
קוואקעט הון
קרייט דער האָן —
טאנצן גרויע האָזן . . .

טוי אויף גראז.
בלום אין טוי —
גלאנצן גרינע בלעטער;
זינגט א שוואַלב
צום הימל-בלוי
אין פרימאָרגן וועטער.

מ-מו קו . . .
קעלכל שפרינגט
רונד אַרום דער מאַמען;
לויפט אַ לאַשיקל
אין הויף
הירושען פערד אין צאמען . . .

מורמלט טייך.
וואַרקעט טויב —
פלאַטערט רונד אַרום;
גאַלדיק לאַכט
די זון אַראָפּ
אויף אַ „גאַלדשטויב“ בלום.

פעילאָנד פאַרם, דעם 10טן אויגוסט,
1944, האָדסאָן, נ. י.

שלעפערדיקע פייגעלעך

שלעפערדיקע פייגעלעך
קלייבן זיך אין נעסטן;
קלינגט דאס גאנצע פעלד ארום
מיט געזאנג פארמעסטן.

— זינגען פייגל, זינגען ביימער —
בלויע בלעמעלעך רוישן;
הויכע בערג און טיפע טאלן
מיט געזאנג זיך טוישן.

גנבעט זיך פארנאכט אראפ
אויף די זומער-זאנגען;
שווייגט דער בארג צום טאל אראפ
אין א טרוים געפאנגען . . .

טרוים פון בארג און טיפן טאל
איילן זיך פארמעסטן;
שלעפערדיקע פייגעלעך
שלאפן שוין אין נעסטן.

— שלאפן ביימער, שלאפן צווייגן —
שא, ניט וואג זיי שרעקן;
— אטעם דיינעם, מענטש, האלט איין —
קאנסט הלילה וועקן . . .

רייט א ווייסע נאכט אראָפּ —
צויבערדיקע קלאַנגען;
זילבערמ זיך לבנה-שיין
אויף די קארן-שטאַנגען.

זילבער-ליד פון ווייסער נאכט
אויף פארטרוימטע בלומען;
שאַטן-שיין אין סוד פון פעלד —
ווער-זשע דאַרף דאָ קומען?

וועט זי קומען, צי ניט קומען —
בענקשאַפט מיינע, ווייסע;
זילבערדיקע זומער נאכט —
זינג דיין צויבער מעשה . . .

טרוים פון באַרג און טיפן טאַל
איילן זיך פארמעסן;
שלעפּערדיקע פייגעלעך
שלאַפן שוין אין נעסמן . . .

פאילאָוד פאַרט, 22טן אויגוסט, 1944.

עמיצער וויינט אין דער נאכט . . .

עמיצער וויינט אין דער נאכט —
ווייס איך ניט ווער און צוואו;
כ'וויל האַפּן, אַז די וואָס זי וויינט איז
ניט דו מיין געליבטע, ניט דו!

עמיצער לאַכט אין דער נאכט —
ווייס איך ניט ווער און צוואו;
כ'בין זיכער, אַז די וואָס זי לאַכט איז
ניט דו, מיין געליבטע, ניט דו!

עמיצער בענקט אין איר טרוים —
כ'ווייס זיכער שוין ווער און צוואו;
אַ, האַרץ מיינס, זיי רואיק און שמום —
ס'איז דו, מיין געליבטע, ס'איז דו!

קינדערלאַנד, דעם 24טן אויגוסט, 1943.

פריד פון אַרבעט

וועקט דער פויגל אין פארמאָגן :
זעט מע הייבט שוין אָן צו מאַגן ;
קרייען הענער אויפן פלויט :
פעלדער רופן שניידן ברויט !

רופן סעדער טרויבן קלייבן —
אויף זיסן וויין זיי דאַרט צערייבן ;
עפל רויטע, באַרן געל —
הענגען צייטיק פאַר דער שוועל.

זון צעלאַכט זיך אויף די טאַלן —
זי וועט אונז מיט גאַלד באַמאַלן ;
קלייבט די פרוכט פון יעדן בוים
ביז אַונט-כלויען רוים . . .

הייבט די האַנט זיך ווי אַ פעדער —
קלייבט מען פלינק די פרוכט פון סעדער ;
ליד פון אַרבעט, ליד פון פריד
אויפן באַרג און טאַל צעשפרייט . . .

זינגען קאַסעס, קלינגען שמימען,
איילט מען זיך אַ „וועט“ געווינען ;
שניידט מען, בינדט מען גיך דאָס ברויט —
באַלד פאַרגייט די זון אין רוים.

און ווען זון וועט שוין פאַרגיין
וועט מען זיך פון פעלד צעגייין ;
ווילדע בלומען אין די האַר
פאַר אַ נייעם טאַג אין יאָר ! . . .

קעמפ קינדערלאַנד, 1030 יולי, 1943.

מיר שפאנען

ווער מאכט דאס אזא טומל ?
וואס שרייט איר אויף אמאל ?
סע שרעקן זיך די האזן
אויפן בארג און טאל ! . . .

דאס זיינען מיר, די אדלער,
מיט פעדערן אין פלאם ;
פול בלוטיקע אינדיאנער
פון דיקסי-טאווי-שטאם . . .

וואו שפאנען אינדיאנער
פון קוקו-טאווי-לאנד
מיט פייל און בויגנס לאנגע
אט-דא אין קינדערלאנד ?

מיט פייל און בויגנס לאנגע
מיט „אך“ און „אך“ געשריי —
צו די בערג און טייכן
שפאנען מיר אין ריי.

מאג דא — אזא שיינער !
נאכט — אין זילבער-שיין —
אין די רייען, ברידער
נעמט אונז אויך אריין !

בלומען, ווילדע, צארמע —
ווייסנקע ווי שניי.
קומט מיט אונז, איר שוועסטער —
קומט מיט אונז אין ריי . . .

אלע איצט צוזאמען
לאזן זיך אין וועג;
ערגעץ זינגען פייגל —
ערגעץ רופט א ברעג! . . .

צו א נייעם מאַרגן
פון דער זון צעהעלט,
שפּאַנען מיר צוזאמען
צו א פרייער וועלט!

קעמפ קינדערלאַגער, יולי, 1943.

קום, לאַמיר טרוימען צוזאַמען . . .

קום, ס'איז די נאַכט אזא ווייסע —
לכנה דאָ לאַכט אויף מיין שוועל ;
סע ציליעוועט נאַכט אירע מעשיות —
ווי קינדער, אַ קרעל נאָך אַ קרעל.

און „באַסנעס“ דערציילן די ביימער
אין גאַלד פון לכנה באַצירט ;
אויף לויטערע רוימען מיט שמערן
אַ וואַלקנדל דאַרמין שפּאַצירט.

קום, לאַמיר טרוימען צוזאַמען —
ס'איז שמאַרקער אין צווייען דער טרוים ;
די פליגל צעשפּרייטן און פליען
ווי טויבן אין גאַלדענעם רוים.

קום, לאַמיר בענקען אינאיינעם —
ס'עט גרינגער די בענקשאַפט אונז זיין ;
דו זינג מיר — אַ, שוועסטער — לעגענדעס
אויף שוועל מיט פאַר'כישופ'טער שייַן.

קום שוועסטער און שווייגן צוזאַמען —
ווי ס'שווייגט איצט אין פעלד דאָ מיין בוים ;
ווען האַרץ איז אין בענקשאַפט פאַרבלוים —
איז גרינגער אין צווייען דער טרוים . . .

קעמפ קינדערלאַנד, 1022 אויגוסט, 1942.

איך זע דײַך, מיין דערפל

איך זע דײַך, מיין דערפל, מיט פויערשע כאַמעס,
מיט שטרוי-דעכלעך נידעריקע — דערלאַנג מיט אַ האַנט,
מיט ליימענע פריזבעס אַרום יעדער הייזקע —
מיט ווייס-אַפגעקאלעכטער פאַדערשמער וואַנט . . .

מיט פענצטערלעך קליינע, פאַרשמעלטע מיט בלומען-מעפּ,
אַן עפל-בוים וויגט זיך ביים שוועל פון דער טיר;
אַ נעסט פון שוואַלכן גלייך איבערן פענצטער —
אַ בושל-נעסט אויבן, מיט קינדערלעך פיר . . .

איך זע דײַך מיין דערפל מיט פויערשע כאַמעס
אין האַרבסט-מעג, אין שפעטע פאַר'חלומ'טע-שטום;
צעריסענע בלומען אַרום יעדער פריזבע
אין האַרבסטטיקע ווינטן וואָס טאַנצן אַרום . . .

איך הער נאָך אַט איצטער די „דוינע“ זיך ציען
פון ערגעץ אַ „פּלואיער“ אין שמילקייט פון נאַכט;
צעריסענע בלומען אין פעלד ביי מיין שוועל דאָ —
מיט אייך האַט ווידער מיין בענקשאַפט דערוואַכט.

קעמפּ קינדערלאַנד, 1913 אױגוסט, 1942.

שפיל ציגיינער

מיט בליקן וואָס ברענען, ווי גליענדע קוילן —
מיט מאַנצנדע טריט אויף בריענדער ערד;
פארפלאַכטענע צעפּ איבער אַקסלען באַבלוממע
יאָגט זיך ציגאַנקע, ווי ווינטן, אויף פּערד.

איז טאַנץ מיר, ציגאַנקע, אַ „פּאַלקע-מאָזרקע“ —
ציגיינער — שפּיל שנעלער אויף פּידל אין פּעלד;
זאַל ערד זיך צעמאַנצן און הימל און שטערן
ביים פּייער צעצונדן, ביים שוועל פון געצעלט . . .

ס'איז שטיל שוין אין פּעלד איצט... ס'רוישן נאָך ביימער —
סע היט נאָר די מחנה, לבנה אין שייַן-גלאַנץ;
ציגאַנקע איז וואָך נאָך, מיט טרוימישע אויגן,
מיט פּייער אין גלידער, מיט האַרץ נאָך אין טאַנץ . . .

אַ, חנ'עוודיק מיידל — ציגאַנקע, דו, מיינע —
מיט גליענדע אויגן און לייב דיינס אין פּלאַם;
כ'זע דיך אַט איצטער אין שייַן פון לבנה
און הער דיך פּאַרציען דאָס ליד פון דיין שמאַם . . .

פאַרמאָך איך די אויגן דיך בעסער דערקענען —
זאַל ליד דיינס נאָך קלאַרער דערגיין דאָ צו מיר;
זינג העכער, זינג שטאַרקער דיין ליד היינט, ציגאַנקע,
ס'איז אַפּן מיין האַרץ נאָך — ווי מיין אַפּענע מיר . . .

קעמפּ קינדערלאַנד, אויגוסט, 1942.

נאַכט איז טיף און צאַרט

נאַכט איז טיף און צאַרט —
נאַכט איז טרוים אין רו;
דו, נאַר דו, מיין האַרץ —
ווי אומרואיק ביסטו?

נאַכט איז בלוי און צאַרט —
סודות'דיקע נאַכט;
ס'שלאַפּט די בלום אין פעלד —
נאַר מיין האַרץ נאַך וואַכט . . .

ס'פאַלט שוין טוי אויף בלום,
עס זינגט שוין אויף מיין דאָך;
וועמעס שומר ביסטו,
האַרץ מיינס אויף דער וואַך? . . .

קעמפ קינדערלאַנד, 9טן יולי, 1942.

בענקשאפט פון נעכטן . . .

בענקשאפט פון נעכטן,
געזאנג אויף מיין ליפ;
צערסענע בלומען
אויף היינטיקע טריט . . .

נעכטן — פארלאפן!
היינט — שוין אוועק;
און ס'רייט שוין א „מארגן“
אויף ערגעץ א וועג . . .

בענקשאפט פון נעכטן,
ווי שוואלדן אין פלי —
דער הארכסט איז געקומען
צו פרי נאך — פארפרי! . . .

פון דער סעריע

„קינדערלאַנד“

אריינפיר :

ניין, מען דאַרף ניט . . .

(איטשטען — אַ מתנה)

איר טוליעט זיך צו מיר, ווי הינדלעך צו דער קוואַקע
ווען ס'לויערט אַ געפאַר אין זומער-מאָג אויף זיי :
אַזוי לוימער היינט דער הימל איבער פעלדער
און ס'שמעקט פון זיי מיט פריש-געקאַסעט היי.

אַזוי פאַראומערט דיינע בלויע-גרינע אויגן, קינד.
און פאַלט מיין בליק אויף זיי, דערזע איך טרערן גלאַנצן :
וויין ניט קינד, מען דאַרף ניט און מען טאַר ניט —
היינט, וועלן בלויע העזלעך, אויף די ווייסע פעלדער מאַנצן.

דו זעסט : איך גלעט דאָס קעפל דיינס מיט מיינע הענט
און מיך וואַרגט אויך אַ קנופ אַצינד ;
שאַ, מיין קינד, מען דאַרף ניט און מען טאַר ניט —
אַ גריין-געל פייגעלע וועט קומען באַלד, געשווינד.

בלוי און בלויער רייט פאַרנאַכט אויף וויאַלעמע פעלדער.
הער, ווי שמוס ס'שווייגן ביימער פאַר דער טיר :
וויין ניט, וויין ניט, ניין, מען דאַרף ניט און מען טאַר ניט,
ביי דיין בעטל שטייט אַ ח ב ר לעבן דיר . . .

„קינדערלאַנד“

1.

מיין „באדי“ אין וואַסער ביים שווימען.
מיין חבר, אין באַנגאַלע-שפּיל :
דיין האַנט גיב מיר שנעלער אין וואַסער
אַן טומל, אַן ווערטער, גאַר שפּיל.

מיין „באדי“ אין וואַסער ביים שווימען,
צי הערסטו דאָס פּייפל, צי ניין ? :
שנעלער דיין האַנט — נאָ דיר מיינע —
לאָז קיינמאַל מיך איבער אליין !

און לאַמיר זיך ביידע איצט לאָזן
אַ שוויים טאָן פאַראַויס און פאַראַויס :
ס'איז זון ערשט אין מיטן פון הימל —
נאָך גרויס איז דער טאָג דאָ, נאָך גרויס !

2.

אויף אַ בערגל, שטייט אַ אינגל —
ווייסט ניט קיינער וואָס ער וויל :
און אין טאָל, מיט ווילדע דייזים
שפּילן קינדער זיך אַ שפּיל.

שטייט דאָס אינגל אויפן בערגל
אַ פאַרטראַכמער ווייט, ווייט, ווייט :
אויף אַ ווייסן בער אין הימל
שטיפט אַ וועווערקע פאַרשייט.

ציען וואַלקנס אויפן הימל
שפּילן זיך אין זומער-זון :
אַט אַ פאַלאַצל פון אייז-בערג
און אַט לויפט אַן אַ ווייסע הון.

ווייסע וואַלקנס, ווייסע בערן —
אַט אַ העלפאַנט, לאַנגע-נאַז :
ווייסע שאַף און ווייסע אַקסן
פאַשען ווייסע וואַלקן-גראַז.

אַט געווען און אַט פאַרשוואַנדן —
אַט אַ זעברע לאַנגער-האַלדז :
פאַרלעך טאַנצן, טאַנצן, טאַנצן
אויף די וואַלקנס דאַרט, אַ וואַלין.

יאַגן וואַלקן זיך נאָך וואַלקן
בלייבט אַ קלאַרער הימל-בלוי :
שטייט דאָס אינגל אויפן בערגל
אַ פאַר'הלומ'טער אַזוי.

3.

פלאַקער פייער, פלאַקער
פלאַמען אין דער נאַכט :
רונד אַרום דעם פייער
קינדערלעך פאַרטראַכט.

פלאַקער, פלאַקער פייער
פלאַמען אין דער הויך :
שום די רוימע פונקען
מיט דיין בלויען רויך.

רונד אַרום דעם פייער
קינדערלעך אין טאַנץ :
אויף די יונגע קעפלעך,
בלימעלעך אַ קראַנץ.

נאכט איז אזא שמילע,
הימל אזוי בלוי :
אויפן הימל פינקלען
שמערן אַט אזוי.

נאכט אזא פארקלערטע,
פעלדער אזוי שמיל :
צווישן בלויע שיפלעך
זינגט אַ ווינטל, קיל.

פלאַקער פייער, פלאַקער —
קיינמאל ניט פאַרגיי :
ס'שמעקט איצט פון די פעלדער
פריש-געקאַסעט היי.

מיט די רויטע פלאַמען,
מיט די פונקען הויך —
פליען אין דער לופטן
קינדער-לידער אויך !

4.

קרייען הענער אויף אַ פאַרם
אין דעם מאַרגן-רויט :
ווינט דער ווייצנזאַנג אין פעלד
זאַנגען גאַלדיק-ברויט.

זינגט דער ראַבין-פויגל הויך,
שמייכלט פעלד מיט גראַז :
אויף אַ סטעזשקע לויפט פאַרביי
שרעקעוודיקער האַז.

דרימלט, דרימלט נאך דער טייך,
דרימלט בוים ביים ברעג:
נאך די זון שפאצירט ארום
אויף א בלויען וועג.

5.

קושט זיך זון מיט שפיץ פון ביימער,
רוישן בלעמער פול מיט פרייד:
לאכט דער טאג און רוישט מיט לעבן —
בלום און בוים, א טענצל גייט.

לאמיר איצט אויך גיין א פריילעכס,
שוועסטער, ברידער, אלע, היי —
פעסטער, שטארקער הענט אויף אקסלען
אין א פריידיקן געדריי.

אט אזוי אין טאגן געגאנגען
און פארטאנצט די זארג און נויט:
טאג פארגייט? קומט אן א צווייטער —
העל און פריש, ווי מאַנבלום רויט.

6.

באלד וועט גיין א שטורם-רעגן —
רוישן אלע ביימער:
ס'איז די זון פארשמעלט מיט וואַלקנס —
גרויע, ווי די שטיינער.

אויף די שטיינער — גרויע וואַלקן
רייט ארום א ריימער:
טרייבט ער טויזנט שוואַרצע פערד
מיט די בייטשן, קנאלט ער.

יאגן זיך די ווילדע פערד
אויף די הימלען גרויע:
רוישן ביימער אין א שרעק
רוישן פעלדער בלויע.

קנאלן בייטשן, צימערט פעלד —
הילכן אפ די מאַלן:
פאלן בליצן פונעם באַרג
אין די בלויע מאַלן.

פלוצלונג, גיט א רעגן פליוך —
ווי פון מויונט פעסער:
עמיצער צעשניידט די וואַלקן
מיט א בליציק מעסער.

קנאלן בייטשן, דונערט קנאלט —
קנאלט דער שמורס-רעגן:
טויונט מייכן אויפן פעלד
יאגן זיך אויף וועגן.

.7

א, גאלדענער טייך מיט גאלדענע שיפלעך —
א, גאלדענע שפיצן פון בוים:
ווי פיינלעך צעשיידט זיך דער טאָג מיטן טייך
און זינגט איצט אין גאלדיקן רוים.

און ס'וויגט זיך מיין שיפל אין גאלדיקע רוימען
מיט כוואַליעס פאַרוויגטע אין ווינט:
מיט בליקן צעפראַלמע און אַמעס פאַרכאַפטן
פאַרנעם איך דיין שיינקייט אַצינד.

סע מוז נאך א מאג, א נאכט אראפקומען
און ס'וועט מערער ניט קומען דער מאג שוין צוריק.
סאלוט דיר, א, מאג וואס פארגייסט אזוי גאלדיק —
דו ביסט אין מיין היינט, צו מיין מארגן, די בריק.

8.

דערצייל מיר א מעשה, העי, פאסטוך
מיט טויזנטער שאף אין געצעלט:
ווי לעמעלעך יונגע דא שפרינגען
די קינדער אין פעלד.

און לויפן און שטיפן פארשיימע
און מאנצן און שפרינגען אין טאל:
דערצייל מיר א מעשה, העי, פאסטוך
מיט שעפעלעך טויזנט אין צאל.

איך זע דיך צעלייגן א פייער
און זיצן מיט פיס הינטער זיך:
ביים פלאס פונעם קנאקנדן פייער
ציסטו א ניגון פאר זיך.

9.

פארטאג, זיינען בלומען און גראזן
באדעקטע מיט טוי:
ווער האט, דימענטן אויף בלעטער דא,
צעהאנגען אט אזוי?

שמייכלט שוין אראפ די זון
אויף דימענטן אין טוי:
שיינען זיי און גלאנצן אין מיין קעמפ
מיט טראפן הימל-בלוי.

דימענטן פון לויטערן פרימאָרגן,
דימענטן אין רעגנבוין-קאליר —
כ'וואַלט אייך וועלן, שמענדיק, שמענדיק
גלאַנצן פאַר מיון טיר . . .

10.

אַלע קינדער שפּילן זיך
טיר און טויער אָפּן,
קומט אַ ווינטעלע, אַ קילם,
ליינט די קינדער שלאָפּן.
שלאָפּן קינדער. נאַכט איז שטיל —
יעדע נאַכט — אַ מעשה:
שמערן גרויסע, ליכטיקע
פינקלעך זיי אַ מעשה.
מעשה, מעשה, מעשה'לע —
פעלדער פול מיט בלומען:
וועלן גומע, ליבע געסט
פאַר די קינדער קומען . . .

11.

ווי שיין איז די זון היינט פאַרגאַנגען
אין פּורפּורנע קליידער געקליידט
און גאַלדענע וואַלקנס אין מערב
זיי האָבן די זון היינט באַגלייט.
האַבן בערג זיך געצונדן אין פלאַמען
און ביימער אין בלויזן געצירט:
אין מאַלן פאַרשלייערט אין בלויזן
אַ בענקשאַפט האַט דורכשפּאַצירט.

אן אַדלער, אַ רויטער, אין מערב
געדרייט האָט זיך רונד, רונד אַרום :
אַרונטערגעלאָזט האָט פאַרנאַכט זיך
פאַרוויגן די גראָזן און בלום.

.12

גייען מיר אין וואַלד אַריין
קלייבן בלומען ווילדע :
שפּאַנט מיט אונז אויך מיט די זון
אַזא העלע, מילדע.

קומען מיר אין וואַלד אַריין,
רוישן אַלע בלעטער —
רעדט אַ זילבער-קוואַל צו אונז
זילבער-קלאַרע ווערטער.

שמיל און שמילער ווערט אין וואַלד —
גראָזן זיך פאַרוויגן :
גוט אַזוי אין מיטן וואַלד
אויפן גראָז דאָ ליגן.

.13

קליינע אינדיאַנער זיינען מיר.
ס'איז אונזער דאָרף ביים ווייסן וואַסער-ברעג :
זיצן מיר מיט פּיסלעך אונטער זיך
ווען זומער-טאָג דאָ לאָזט זיך אין זיין וועג.

מיר זיינען קליינע אינדיאַנערלעך.
שענסטע פעדערן באַפּוצן אונזער קאָפּ :
טאַנצן מיר אַזוי אַ קאָראַהאַד
ווען די זון שפּאַצירט זיך באַרג אַראָפּ.

און פארנאכט, ווען זון איז שוין פארנאנגען
לייגן מיר א פייער אויס פארן געצעלט :
פלאצט דאס פייער, קנאקן אלס צווייגן
און פונקען פליען ווייט איבערן פעלד.

.14

מראגן זאלן מיט ברויט אנטקעגן,
שפרייטן ווייסן-זאמד אויף וועגן :
ביז עס טאגט דער טאג דער נייער,
זיצט מען רונד ארום דעם פייער.

רייכט מען אן א נאז אין נעזל,
און מען קלאפט זיך אן אין שמערן
און מען בייט זיך מיט די ליולקעס
גוטע ברידער זאל מען ווערן.

טאנצן טעכטער ווילד און ווילדער
רונד ארום, ארום דעם פייער :
טאצן, פלאצן : צימבלען-גרימבלען
אין א ווילדן טאנץ זיי ווירבלען.

אין קעמפ

1.

איז דאס צימער אויסגעקערט,
דארף מען אויסוואשן דעם דיל :
רייב איך פלייסיק מיט דער „מאפ“ —
אימער דארף זיין ריין און קיל.

עמער פול מיט בלויע וואסער
ווינקט צו מיר דארט אין דער שטיל :
ריין וועט ווערן, אז מ'עט קאנען
קלייבן פערל אויפן דיל !

2.

בעזים, בעזים, לאנגער בעזים,
קער דאס צימער אויס פאר מיר :
ווייל דער בעזים מיך ניט פאלגן
שטייט ער, שטייט ער ביי דער טיר !

נעם איך אן דעם לאנגען בעזים
קער אויס צימערל אליין :
קער און קער און ס'ווערט דאס צימער
אזוי זויבער ריין און שיין !

3.

דרימלען שיפלעך שטילע.
וואסער אטעמט קוים :
מיטן קאפ אין וואסער
באדט זיך אויס א בוים.
שלאפן נאך די שיפלעך
לעבן ווייסן „דאק“ :
אויף די נאסע שטיינדלעך
דרימלט איצט א „ראק“ !

4

כ'האב זיך היינט מיט מיין געזעגנט
און צו אים אזוי געזאגט :
מיין מיין ליבער, קלארער, בלויער,
אזא בענקשאפט נאגט מיך, נאגט.
כ'וועל דיך קיינמאל ניט פארגעסן —
איך וועל חלומ'ען פון דיר :
זייט געזונט, איר בערג און מאלן —
מאמע-ערד, מיין ליד צו דיר ! . . .

5

כ'האב דעם ווינט פון פעלד געבעטן :
ווינט דו, פרייער, הער מיך אויס :
זיי א גומער, פיינער חבר,
ריים ניט מיינע בלומען אויס !
בלאז ניט אזוי שמארק און ברוגז —
שרעק ניט פייגל אין דער נעסט :
אין מיין גארטן, פייגל זיינען
אזעלכע ליבע, גומע געסט !

6

די שקאפע האט א לאשעקל.
דאס קיעלע — א קאלב :
הארט ביים דעכל פונעם שטאל
האט א נעסט — די שוואלב.
די ציגן האבן ציגעלעך.
און לעמעלעך — די שאף :
אלע גומע קינדערלעך
חלומ'ען אין שלאף.

7.

היינט האָב איך געזען,
ווי מען אַקערט מיט אַ פּלוג די ערד :
דעם פּלוג האָבן געשלעפּט
צוויי אויסגעדאַרטע פּערד.

זיינען ביי די זייטן פּלוג
אַזעלכע שטיקער ערד צעשנימענע געבליבן :
האַט מען מיט אַ בראַנע
זיי אויף שטיקעלעך צעריבן.

8.

פאַר מיין פענצטער, בלויט אַ באַרג זיך —
ציען סמעזשקעס זיך אַהין :
שיק איך יעדן טאַג אים גרוסן
אויף די פּליגל פּון אַ בין.

אַזוי הויך איז באַרג דער בלויער
פּול און פּול מיט סאַסנע וואַלד :
פּליענדיקע פּייגל מיינע —
זאַנט אים, זאַנט אים, איך קום באַלד.

9.

כ'האַב אַ רויוו היינט אָפּגעריסן —
אַזאַ רויטע, רויטע רויוו :
אין אַ פּלעשל פּרישע וואַסער
אַוועקגעשמעלט זי אין מיין רויוו.

וועל איך זען די רויוו זאַל בליען
אויפן טישל פאַר מיין שויב :
כ'וועל באַשפּריצן זי מיט וואַסער
און פאַרהיטן זי פּון שמויב.

קעמפּ קינדערלאַנד, סעפטעמבער 1939.

פון דער ווייטונט

1.

היינט האָט זיך מיין קעמפּ שוין אויפגעכאַפּט פון שלאָף,
האַט ער דערזען אַ ראַבין אויפן בוים :
ס'בלויעט זיך נאָך דער לעצטער שניי אויף פעלדער
און קריעס יאָגן זיך אין פּרילינגדיקן שוים.

נאָר זוניק איז מיין קעמפּ אין לעצטע ווינטער-מעג :
וויגן ערשמע פּרילינג-ווינטן דאָ, מיין סילווען-טייך, ביים ברעג
צימערט אַ פּרי בלימעלע ביים ראַנד
און מיינע וועווערקעס זיך שפּילן שוין אין מיטן וועג.

דרימלען נאָך די באַנגאַלאַס מיט זון באַגאַסן,
גרויע האַזן, פאַר די טירן, שטייען וואָך :
קיינער, קיינער וועט ניט שרעקן, וועט ניט וועקן
ווען ס'דרימלט נאָך, דער לעצטער שניי אויף דאָך.
ניו-יאָרק, 22טן פעברואַר, 1940.

2.

כ'בין היינט דער זון אַנטקעגן געגאַנגען
אויף די גאַסן פון מיין רוישנדיקער שטאָט :
מיט פּרילינג-טרוים אין מיינע בלויע אויגן
און פּרילינג לידער אין מיין זינגנדיקן טראַט.
אין רוישן-ראש פון שטאָט ווערט טרוים צעגאַנגען.
ס'דערהערט דאָ קיינער ניט מיין פּרילינג-ליד.
האַב איך אַזוי געבענקט נאָך דיר מיין זינגנדיקער קעמפּ
מיט צימער אין אַ יעדן צימערדיקן גליד.
כ'ווייס אז דאָרט ביי דיר נאָך רויכערט זיך דער שניי,
דאָך האַב איך שוין דערהערט דיין ערשטן פּרילינג-ווינט :
מיין ליד צו דינע בערג אין זינגנדיקע מאַלן
צום ערשטן בלימעלע, וואָס צימערט נאָך אַצינד !
ניו-יאָרק, 23טן פעברואַר, 1940.

פּרילינג־טאָג:

1.

פּרילינג־טאָג,
פּרילינג־טאָג,
זון אויף בוים און ווענט:
ווען די קינדער
פּרײַען זיך,
פּאַטשן, פּאַטשן הענט . . .

פּרילינג־טאָג,
פּרילינג־טאָג,
קינדערלעך אין גאַרטן
גראַכן בייטן
און פּאַרוייען
בלומען אלע סאַרטן . . .

2.

אויף אַ גרינעם שמעקן,
רייט דער פּרילינג אָן:
פונעם שניי דעם לעצטן
לאַכט זיך אויס דער האַן.

האַלט נאָך אין איין קרייען —
קרייעט יעדע שעה:
גיט דער וועלט צו וויסן —
פּרילינג איז שוין דאָ.

גיט דער וועלט צו וויסן —
פּרילינג רייט אַרום:
אונטער לעצטע שנייען
שמייכלט שוין אַ בלום.

3

בלימעלע אויף פעלדער —
בלעמעלע אין גרין :
אויף די פענצמער-שויבן
זשומעט שוין אַ בין.

אונטער בלויע הימלען —
טויבן אין דער הויך :
פון אַ רויטן קוימען
שלענגלט זיך אַ רויך.

שניידט אַן אַקער-אייזן
ערגעץ אויף די ערד :
ערשמע פליגן שטיפן
מיטן ווייסן פערד.

4

וועט מען באלד פארזייען
בלומען פארן הויז :
וועט אין מאַי שוין בליען
אַ רויט-רויטע רויז.

רייט אַרום דער פּרילינג
אויף דער גאַרער וועלט :
אויס, אַוועק דער ווינטער !
אויס, די ווינטער-קעלט !

עפנט אַלע פענצמער —
טיר און טויער — שנעל :
זעט, דער יונגער פּרילינג
לאַכט ביי יעדער שוועל.

עפנט אלע שויבן —
 לאזט די זון אריין:
 אין די קעלער-שמיבלעך
 שמייכלען זאל איר שוין.

זאלן אלע קינדער
 אויף דער גאס ארויס:
 גיט דער וועלט צו וויסן —
 ווינטער איז שוין אויס!

קלינגט אין אלע גלעקער —
 שפילט היינט אויפ'ן פלייט.
 פרילינג אויף די פעלדער
 האט זיך שוין צעשפרייט.

א שפאס

בליען ערגעץ אויף א פעלד
בלויע-געלע בלומען :
מוישעלע-קוישעלע לאַמפּ-פּאַפּיר
איז אין קעמפ געקומען.

בליען ערגעץ אויף א פעלד
ווילדע, רוימע — רויזן :
מוישעלע גייט אין קעמפ ארום
און פארלירט די הויזן.

ציט ער, ציט ער זיי ארויף
מיט די קליינע הענטלעך :
מוישעלע טראַגט צוויי געלע שיד
מיט צוויי שוואַרצע בענדלעך.

פון דער סעריע

„לידעלעד קליינע“

לידעלעך קליינע:

לידעלעך קליינע,
פאר דיר און פאר איר:
א זון מיט א רעגן
לאכט אין מיין טיר.

לידעלעך קליינע,
פאר אייך און פאר זיי:
טייבעלעך לאכט,
וואַרקן אויף היי . . .

אינדיק, אינדיק :

כ'האב אַ מרובע,
בלאָז איד, בלאָז :
אינדיק האָט
אַ לאַנגע נאָז . . .

מראַגט דאָס גענדזל
רוימע שיד :
שווימט עס, שווימט עס
גיד, גיד, גיד . . .

איזל, לאַנגע אויערן :

איזל, לאַנגע אויערן,
אַרבעט אין דער מיל :
שלעפט אַ וואַגן, קלעצער,
שפּאַנט פּאַמעלעך, שמיל.

פּערד, מיט קורצן עק —
שלעפּן צו די מילן
פּולע קאַרדזעק.

טשערעפאָכע גרינע:

טשערעפאָכע גרינע,
מיטן גראָבן קעסמל,
גייט אַרום שפּאַצירן —
פּים און הענט — אין וועסמל.

טשערעפאָכע-פּאָכע —
שמיבעלע פון האַרן —
האַסמו גאַרניט מורא
מ'ע'ט דיך איבערפּאַרן ?

הירש מיט לאַנגע הערנער:

הירש מיט לאַנגע הערנער,
הירש מיט פּלינקע פּים —
האַסמו גאַרניט מורא
פּאַרן וואַלפּ'ס אַ ביים ?

שפּרינגסט אַרום אַ פּרייער
אין דעם אַלמן וואַלד :
זאָג, אין טעג פון ווינטער,
איז דיר גאַרניט קאַלט ?

מילן, מאַלט :

מילן, מילן,
מאַלט אָפּ מעל :
ווייץ, איז ווייס
און קאַרן — געל.

ביז די זון
וועט אויפגיין רויט —
וועט דער בעקער
באַקן ברויט.

ים און זאַמד :

ים און זאַמד.
זאַמד און ים.
קינדער שפּרינגען
האַפּ-משיים-משיאם.

זאַמד איז ווייס.
ווייסער זאַמד.
מאַנצן קינדער
האַנט אין האַנט.

דאַרשטיק :

דער קאַרן איז דאַרשטיק
קיין רעגן געווען :
די מייערלעך אויך ניט
דעם רעגן געזען.

די ציבעלעך טרויעריק
און שמויביק דאָס קרויט :
אויף פעלדער זיך צייטיקן
לאנען מיט כרויט.

סאַווע :

לאַך-פּויגל, לאַך-פּויגל,
לאַך-לאַך-לאַך,
וועסמו לעבן טעג אַסך.

גומע קינדער וועק ניט, וועק.
יונגע פּויגל, שרעק ניט, שרעק
מיט דיין קורצן פעדער-עק.

פיק-האַלץ, פיק-האַלץ :

פיק-האַלץ, פיק-האַלץ
אויפן בוים —
הויד, אז מען
דערזעט אים קוים.

פיקט און זינגט
און זינגט און פיקט :
קריכט אויף גלייכן בוים
געשיקט !

האַן מיט רויטן קעמל :

האַן מיט רויטן קעמל,
האַן מיט שפאַרן צוויי —
ווער וועקט ווי א זייגער ?
און ווער לייגט אן איי ?

האַן מיט באַקן-בערדלעך
קוקרעקו שרייט :
שפאַנען אלע הינער
רואיק ביי זיין זייט.

קו, קו, רויטע קו

ערגעץ-וואו,
ערגעץ-וואו,
פאשעט זיך אין פעלד
א קו.

מו-מו-מו,
מו-מו-מו,
רופט דאָרט עמיצן
די קו.

רויטע קו,
ווייסע קו —
וועמען רופסטו
מו-מומו? . . .

פאַרטאָג:

טוי אויף בוים
און טוי אויף גראַז:
ערשט איז דאָ
פאַרביי אַ האַז.

האַזל-העזל,
נעזל-האַז —
שפּאַנען קינדער
אום אין גראַז.

שווימט אַ שיף:

אויפן וואַסער —
וואַסער שיף —
שווימט זיך, שווימט
אַ ווייסע שיף.

שיפן ווייסע
אויפן בייך,
נעמט מיך, נעמט מיך
מיט, מיט אייך! . . .

דער טאַג איז קליין:

דער טאַג איז קליין
און לאַנג איז די נאַכט:
דער פראַסט האַט אויף שוויבן
אַ וועלדל געמאַכט.

אַ וועלדל מיט ביימער
מיט בלומען אין ווייס,
מיט הירשן און בערן
און פוקסן פון אייז.

ווען די נאַכט איז בלוי :

ווען די נאַכט איז בלוי
און ס'איז שמיל אַזוי —
ציל-ציל-ציל
זינגט אין פעלד אַ גריל.

וויגט זיך וואו אַ גראַז,
לויפט פאַרבליי אַ האַז
שרעקט זיך פאַר דער גריל —
שמיל, שמיל, שמיל . . .

לויפן הירשן :

לויפן די הירשן
אויף שויבן פון אייז :
טאַנצן די בערן און פוקסן
אין ווייס.

בליען די ביימער און
בלומען אין בלי :
אין פראַסטיקן וועלדל
פאַשען זיך קי . . .

זיידע-באָבע :

דער פראַסמט איז אַ באַבע
דער ווינטער — אַ זיידע :
אויף גאַסן, אַ טענצעלע
גייען זיי ביידע.

סקריפען די שיכלעך
און גליטשען זיך גליטשען :
פאַרפרוירענע טרערן
אין אויגן זיי בלישמשען !

אין אַ וויגל :

אין אַ וויגל
שלאַפּט אַ קינד
און אין פענצמער
שרייט דער ווינט.

דעקט זיך קינדער,
דעקט זיך איין
וועט אייך גוט
און וואַרעם זיין !

ווינטער־פּראָסט :

ווינטער־פּראָסט

אויף ווייסער וועלט :

איז אין הויז ניטאָ קיין קוילן,
טאַנצט אַרום די קעלט.

ציטערט קינד און קעצל ציטערט
און די ליאלקע וויינט פאַר קעלט :
ביטער איז אין הויז אָן קוילן
אין אַ קאַלטער, ווייסער וועלט !

אויף אַ בערגל :

אויף אַ בערגל, לויפט אַ ווינטל,
לויפט עס, לויפט עס באַרג אַרויף :
אייל זיך ניט אַזוי מיין ווינטל,
קינדער שפּילן זיך אין הויף !

האַבן זיי נאָך ניט קיין מאַנטלען
און זיי גייען באַרוועס בלויז :
אייל ניט ווינטל, וועסט פאַריאַגן
אַלע קינדערלעך אין הויז !

אַזאַ ווינטער:

אַזאַ ווינטער, אַזאַ ווינטער!
ניט קיין שניי און ניט קיין אייז:
ניט מען זעט קיין ווייסע דעכער
און קיין ביימער היינט אין ווייסן.

איז היינט ווינטער? זאַל עס שנייען!
זומער? זאַל אַ רעגן גיין!
אויך מיר ווינטער היינט אין דרויסן —
ס'אַראַ ווינטער, פּע, ניט שייַן!

אַז ס'איז קאַלט:

אַז ס'איז קאַלט ביינאַכט אין שטוב,
דעקט מיך מאַמע איין:
זינגט די מאַמע מיר אַ ליד,
ביז איך שלאָף נאַר איין:
— „גאַנצע בערג מיט קוילן, קינד,
ערגעץ-וואו פאַראַן!“
וועט אַמאַל ביי אונז אין שטוב
וואַרעם, אויך ווען זיין?

סטאַליער :

העמערלעך צום קלאַפּן
געגעלעך אין ברעמל :
מאָך איך זיך אַ שליטן
פון אַ ליאלקע-בעמל.

העמערלעך צום קלאַפּן
גערטנדל פאַרצאַמען :
בלומען צו פאַרזייען
פאַר מיין ליבער מאַמען !

שניי און ווינט :

שניי און ווינט
ווינט און שניי :
מאַנצט אַרום דער פּראָסור
מ י י י !

גאַס איז קאַלט.
קאַלט אין גאַס :
לויפט ניט קינדער
היינט אין גאַס !

וויסער בער:

שניי-מענטש, שניי-מענטש,
וויסער בער,
איז דיין בעזים
מאקע שווער?

וועסט אין פעלד דא
בלייבן שמיין?
האסט ניט מורא
זיין אליין?

איך און דו:

איך און דו און ער און זי —
מיר און איר און זיי:
מיט דער נאָדל מיטן פאָדעם
נעמט זיך צום געניי.

מיר'ן אייך אַ קליידל נייען.
איר, פאַר אונז — אַ פאַן:
אַזאַ רויטע, רויטע, רויטע,
ווי דער קאַס ביים האָן!

מעשה, מעשה :

מעשה, מעשה, מעשה'לע,
פעלדער פול מיט בלומען :
וועלן גוטע, ליבע געסט,
פאר די קינדער קומען.

גוטע, ליבע, שיינע געסט,
וואס-זשע וועט איר ברענגען ?

אויף איעדער צווייג פון בוים —
צוקערלעך צעהענגען . . .

איך וועל זיין דער טאטע !

איך וועל זיין דער טאטע.
דו — א טאטע זיי :
שיינע קינדער קליינע —
איינס און צוויי און דריי.

ראם צונויף דאס צימער.
איך — אין שאפ דארף גיין :
— „גומן טאג אייך, קינדער,
ביז איך קום אהיים !“

שוסטער, שוסטער:

שוסטער, שוסטער,
מאך מיר שייך
וועל איך קאנען
לויפן גיך.

לויפן גיך
אין שול אריין
און זיך לערנען
גוט און פיין!

מאמע מיינע אַרבעט:

מאמע מיינע אַרבעט.
קאכט און וואשט און פרעסט
נייט זי מיר אַ קליידל
שערט זי, שניידט און מעסט.

מאמע איז אַ גוטע.
איך — אויך גוט צו איר:
יעדע נאכט דערציילט זי
מעשיות אַן אַ שיעור!

א מיינער :

א מיינער איז ווילי.
טראגט אַוועראַלס בלויע —
און ברילן אויף זיינע
אייגעלעך גרויע.

לאַזט ווילי אַראָפּ זיך
אין קעלער אין הוילן
און הייבט דאָרט אַן גראַבן
אין קעלער, די קוילן.

איך — דער לערער :

איך — א לערער.
דו — א שילער :
פענצטער עפן
וועט זיין קילער.

זיך נאָר שטיל
און גוט און פיין:
קוק אין ביכל
נאָר אַרײַן!

כ'האב א נאדל־פאדעם :

כ'האב א נאדל־פאדעם
ניי איד, ניי און ניי :
קליידעלעך פאר ליאלקעס,
העמדעלעך פאר זיי.

שיכעלעך און זאקן
ניי איד, ניי און ניי :
וועט דער ווינטער קומען
פאלן וועט א שניי.

א וועגטלע :

יאנקעלע מאכט זיך א וועגעלע.
קלאפט און קלאפט און קלאפט :
ער האט צוויי קליינע רעדעלעך
פון ערגעץ־וואו דערטאפט.

א פולע זשמעניע טשוועקעלעך
שוין געפאטערט באלד :
יאנקעלע וויל פארן, פארן, פארן
ערגעץ אין וואלד.

דאָרף

הייזקעלעך קליינע.
בוים פאר דער מיר :
דרייען אין הויף זיך
הינדעלעך פיר.

אויף פעלדער צעשפרייטע,
פיר סטויגן מיט היי :
באָרוועסע קינדער
שמיפן אויף זיי . . .

כ'האָב אַ קעסטעלע מיט אייזן :

כ'האָב אַ קעסטעלע מיט אייזן.
בוי איך הויכע בריקן אויס :
בוי איך סאַכוועים און שונעלן,
הויכע טורעמס, פעסטע, גרויס.

בוי איך סטאַנציעס פאר באַנען,
לויפן באַנען איבער דאָך :
צי איך אויף די הויכע סלופעס
ראַדיאָ-דראַטן גאַר אַ סך !

אַרבעט, אַרבעט :

אַרבעט, אַרבעט, אַרבעטער,
יעדן טאָג אין יאָר :
וואָס-זשע האָט דער אַרבעטער
פון זיין אַרבעט גאָר ?

אַרבעט, אַרבעט, אַרבעטער,
פאַר אַ פּרעמדן מאָן :
און ביי זיך, אין אייגן הויז —
ברויט, איז קוים פאַראַן !

סטאַליער :

סטאַליער, סטאַליער,
זעג און האַק
טראַגט באַהאַלטן
אין אַ זאַק.

סטאַליער, סטאַליער,
קום און מאַך
מיש און בענקעלעך
א סך . . .

איך בוי אַ הויז:

איך בוי אַ הויז פון קלעצלעך.
פיר ווענטלעך און אַ דאָך:
אַ טיר אין יעדן צימער
מיט פענצטערלעך אַ סך.

און אויפן שפיץ פון דעכל
אַ קוימען אין דער הויך:
אַז ווען מ'וועט מאַכן פייער
ניט שטיקן זאָל דער רויך!

די טיר:

די טיר איז פון האַלץ.
די שויב איז פון גלאַז:
שמיכלט אין דרויסן
די זון אויפן גראַז.

פון שטאַל איז דאָס מעסער,
פון ציגל די וואַנט:
צום פּרילינג אַנטקעגן,
העי, גיכער געשפּאַנט.

פאפירענע שיפן :

שיפל, שיפל, שיפעלע,
לויף ניט אויפן וואסער :
זע, דער רעגן מיך געמאכט
ביז צום קאפ, א נאסער.

שיפל, שיפל, שיפעלע,
אט אזוי איז בעסער :
וועסט נאך לויפן, לויפן, לויפן —
לאמיר ווערן גרעסער . . .

באשעלע-שרה'לע :

באשעלע, שרה'לע, ראזעלע-ראז —
מיידעלעך לאכן און שמיפן אין גראז :
חנה'לע, אסתר'ל, לאה'לע-שניי,
פלינקער געלאפן, געשפילט זיך מיט זיי.

וועלוועלע, יאנקעלע, בערעלע-בער,
לויפן די האזן אהין און אהער :
שלמה'לע, אהרונ'לע, איציקל-מויש —
קלייבן דארט עפל און ווארפן אין קויש.

איך — אַ שױסטער :

איך — אַ שױסטער.
דו — אַ בעקער.
מאָך איך שױכעלעך,
באַקסטו קיכלעך.

ביים איך שױכעלעך
פאַר די קיכלעך
און נעם לייענען
מיינע ביכלעך . . .

אַרקעסטער :

איך קלאַפּ אויף אַ טעפּל.
דו — אין אַ טאַץ :
רעגנט אין דרויסן,
מיאוקעט די קאַץ.

ער פויקט אויף אַ טעלער.
זי — אויף אַ גלאַז :
משה'לע שפּרינגט
ווי אַ ווילדער האַז !

קלינג-קלינג טעלעפאן:

קלינג-קלינג טעלעפאן:
— „העלא מאמע — שיינע!
ווייסטו ווער עס רופט דך דא?
ביילקעלע די קליינע!

קלינג-קלינג טעלעפאן:
— „ווען וועט מאמע קומען?
איך וועל ווארטן, ווארטן, ווארטן —
אויב דו ביסט פארנומען!“

לייזער-לאזער:

לייזער-לאזער,
שופר-בלאזער,
צוקער עסער,
עפל פרעסער.

האניק לעקער,
בייגל בעקער,
פוילער שרייבער,
פליגן טרייבער . . .

כ'האָב אַ קעסטעלע מיט פאַרבן:

כ'האָב אַ קעסטעלע מיט פאַרבן —
פאַרבן אַלערליי:
מאָל איך אויס אַ מאָג אין ווינטער —
מענטשעלעך פון שניי.

מאָל איך אויס אַ מאָג אין זומער
ביימעלעך אין גרין:
אַרום ביימל, אַרום בלימל
מאָל איך אויס אַ בין!

וועט אייך גוט:

וועט אייך גוט
און וואַרעם זיין:
חלומ'ט
ביזן מאָג אַריין.

פּרילינג, זומער,
גראַז און בלום:
פּויגל-לידער
אומעטום . . .

פון דער סעריע
"מאַמע-ערד"

געווידמעט מיין
ט אַ כ ט ע ר

פון דער סעריע
"זינג, דו, מיין האַרץ"

א קראַנץ פּרילינג־לידער

(פּראָגמענט)

קאַלטער ווינטער איז אַוועק.

פּרילינג איז געקומען:

אויף די פעלדער, אומעטום

פליגעלעך שוין זשומען.

זון אויף דאָך און זון אויף גאַס,

זון אין אַלע שויבן:

ערגעץ, ערגעץ אויף אַ דאָך

פרייען זיך די טויבן!

טויבן, טויבן, טייבעלעך,

פליען הויך אין הימל:

און אַן אַלטע קאַץ אין הויף

כאַפט געשמאַק אַ דרימל.

אַקערט פויער אויף דאַס פעלד,

מיט זיין אַקער־אייזן:

וועט דער פּרילינג אויפן פעלד

קונצן באלד באַווייזן.

וועט דער פאַרמער באלד פאַרוייען

בעבעלעך און רעמאַך:

וועט זיך פעלד אין גיך באַקליידן

מיט אַ גרינעם טעפּיך.

וועט דער גרינער טעפּיך וואַקסן,

ווערן העכער, העכער:

וועט די זון אים שיקן זונשיין

פון איר שמראַלן־בעכער!

מיין געזאנג

זינג איך די לידער פון פריילינג,
שוויים איך אויף קריעם צוועק;
זע איך די שוועלבעלעך בויען
נעסמן אין ווערבעם ביים ברעג.

הער איך דאס ליד פונעם פויער
אויפגיין אויף בארג און אויף טאל;
זע איך די פאסמוכער שערן
איצטער די שאפענע וואל.

זינג איך מיר לידער פון זומער,
שפריימן זיך פעלדער אויס באלד;
הער איך דאס ליד פון די זאנגען
שפיר איך דאס רוישן פון וואלד.

זע איך דאס בלויקייט פון הימל,
פיל איך פון זוך-שמראל דעם גלי;
הער איך אין לאנקע ביים טייכל
מרוקען די משערעדע קי . . .

זינג איך מיר לידער פון אסיען —
לידער פון הארכסטיקן רויט —
וויים איך, ביים פארמער אין שייער
ליגט שוין געדראשן דאס ברויט.

קלייבט מען די פרוכטן פון בוימער,
שאַרן זיך בלעמלעך אין וועג;
לאָזן זיך מחנות מיט פייגל
אין לאַנגן און ווייטן געיעג . . .

זינג איך מיר לידער פון ווינטער,
הער איך דעם גלעקער-געקלאַנג
פון שליטנס אויף פעלדער פאַרשניטע
וואָס זינגען אַ פראַסטיק געזאַנג . . .

דאָס געזאַנג פֿון שטאַט און דאָרף

פעלד און גאַסן, דאָרף און שמעמל —
ליד פֿון שאַפּ און פעלדער ;
זינגען אין פּאַבריק מאַשינען —
העקער-רויש אין וועלדער !
זינגען אין פּאַבריק מאַשינען —
זינגען הענט אין שעפּער ;
זינגען מויערן אויף גאַסן —
בענטשן הענט פֿון שעפּער !
זינגען זאַנגען ווייץ-געזאַנגען
אין די טעג פֿון זומער ;
הענגט דער שמייכלדיקער הימל
איבער זיי אַ שטומער !
זינגט דער טייך ביים ברעג פֿון פעלדער
ליד פֿון פעסטע בריקן ;
— טאַג וועט קומען אין די שעפּער
אויף די פעלדער, אין פּאַבריקן !
וועלמן אַלמע וועלן פּאַלן
פּאַרן סערפּ און האַמער ;
פּלאַץ פּאַר נייע וועלמן לאַזן —
פּרייער און געראַמער !
ניט אויף חורבות אויפגעשמעלטע,
ניט פּאַר פרעמדע — שקלאַפּן ;
נאָר פּאַר דעם אַליין וואָס בויעט —
נאָר פּאַר אים געשאַפּן !
וועלמן אַלמע וועלן פּאַלן
פּאַרן סערפּ און האַמער ;
פּלאַץ פּאַר נייע וועלמן לאַזן —
פּרייער און געראַמער !

זומער אין שטאָט

אַז די זון אום זומער
ברייט און גלייט און ברענט —
איז דאָך גוט אַז קינדער
רוען אין אַ קעמפּ.

איז דאָך גוט צו שווימען
אויפן וואַסער דעק,
פליאַסקען מיט די הענטלעך
ווייט פון הייסן ברעג.

און דערנאָך זיך בריען
אין דער יולי-זון,
הערן דאָס קאַט-קאַטן
פון דעם פאַרמערס הון.

זאַרגלאָזע ווי הינדלעך
קייקלען זיך אין גראַז;
לויפן ווי די לעמעלעך,
שפּרינגען ווי אַ האַז.

אַז די זון אום זומער
ברייט און גלייט און ברענט —
גליען אָן זיך אַלע הייזער,
שטיקן דיך די ווענט.

וואַס-זשע טוען קינדער
פון דער גרויסער שטאַט,
ווען די היץ אין דרויסן
גלייט און ברענט און בראַט?

לויפט מען פון די הייזער
אין די פארקס ארום,
באדט מען זיך אויף גאסן —
באדט מען זיך אין שווייס.

און ביינאכט אין בעמן
ברייט דאס קישן זיי ;
קייקלען זיך ווי שלאנגען
אויף געקאסעט היי.

אזויפיל פרייע פעלדער —
לאנד — ביי דיר פארען,
אזויפיל קלארע טייכן
פאר'ן ווייסן שוואן ! . . .

אזויפיל בריימע מאלן
פאר דער ווילדער קאץ . . .
נאר פאר בידנע קינדער
האסמו ניט קיין פלאץ ! . . .

אָוונט אין דאָרף

מיש איז העכער פון אַ בענקל —
בענקל, נידעריקער פון מיש ;
אין אַ טייכל אין אַ קלאָרן
האַט אַמאָל געלעבט אַ פיש . . .

האַט געלעבט אַ פיש אין וואַסער —
פיש מיט פיש געשפילט זיך פֿיין ;
ווער געוועט זיך דאָ אין שווימען,
ווער געגלאַנצט אין מאַרגנשיין,

ווער ס'האַט מערער לופטבאַלונגען
שנעל געבלאָזן פון זיין מויל,
ווער ס'האַט גאָר אויף פלאַך פון וואַסער
אין פאַרנאַכט געשיפלט פויל . . .

זומער בלויער, ווינטער ווייסער —
האַרבסט און פֿרילינג אין דער לופט —
איז דער טייך שוין איינגעפרוירן
צי די רויוו שוין פול מיט דופט —

שווימט דער פיש אין קלאָרן טייכל
גליקלעך, זאָרגלאָז ווי אַ קינד.
און צומאָל אויף פלאַך פון וואַסער
מוט אַ שפּאַס מיט אים דער ווינט.

זומער אָוונט, זון פאַרגאַנגען
איז אין מערב זייט ;
איינגעהילט האָט טייך און דערפל
קילע אָוונט-צייט.

איך נאָר איינער בין געלעגן
שמילערהייט ביים ברעג;
ס'האָט גערוט אין נעסט דער פויגל
און דער שטויב אין וועג.

נאָר דאָס טייכל האָט געמורמלט
צו דעם בלויען רויך;
פריילעך האָט צוגעפינקלט
שמערן אין דער הויך.

פישלעך זיינען צוגעשוואמען
אויפן וואַסער פלאַך;
פישלעך גאַלדענע געפלעקטע
קליינינקע, אַסך.

איבער די לבנה שטראַלן
ליבלעך אויסגעשפרייט;
שמיל געמורמל פונעם וואַסער
אין דער לענג און ברייט.

אויבן שמערן פינקלנדע,
אונטן, וואַסער שפיל;
ס'איז זיך גוט אזוי דערמאָנען
אין מין וואַסערמיל! ...

מיש איז העכער פון אַ בענקל —
בענקל, נידריקער פון מיש;
איך אַ טייכל אין אַ וויימן
האָט אַמאָל געלעבט אַ פיש.

קינדערלעך מיט בלויע אויגן

סאָפּי פּאָן — מתנה.

קינדערלעך מיט בלויע אויגן
זיינען ווילדע בלומען;
בענקען זיי אין ווינטער-גרוי —
פּרילינג זאָל שוין קומען!

קינדערלעך מיט שוואַרצע אויגן
ווילן אַלצדינג הערן;
שיינען זייערע אייגעלעך
ווי אין מאַי די שטערן.

קינדערלעך מיט רויטע בעקלעך
האַלטן נאָר אין לאַכן;
סיי ביינאַכט אין צייט פון שלאָף —
סיי ווען זיי דערוואַכן.

קינדערלעך מיט מאַטע בעקלעך
חלומ'ען און שווייגן;
בליט ביי זיי אין ווינטער-נאַכט
עפעלע אויף צווייגן.

רוט ביי זיי אין ווינטער-מאַג
פּרילינג אין די גלידער;
הערן זיי אין שווייגעניש
זומערדיקע לידער!

דאָס ליד פון קוקארעקו האָן

אין אַ דאָרף אַ וויימן
אויף אַ באַרג, אַרויף —
האַט אַ האָן געלעבט דאָרט
אין אַ פויערס הויף.
אין דעם הויף פון פויער —
מיט אַ ברייטן שפּאַן —
האַט שפּאַצירט דער קרייער,
האַן מיט רויטן קאַס.
פויער, אַלט געוועזן,
קיינער ניט מיט אים;
נאָר אין הויף דער קרייער
און אין שטוב אַ בין.
בין, אין שטוב געזשומעט.
האַן, אין הויף שפּאַצירט;
פויער אינעם שמיבל
עלנט זיך געשפּירט! . . .
נאָר אין נעכט אין ווייסע
און אין מאַרגן-בלוי
האַט דער האָן געקרייעט
אַט אַזוי, אַזוי:

— „קוקארעקו, ריי-קו —
זיי באַגריסט, דו מאַג!
זון אויף קרוין פון ביימער,
מאַג אויף יעדן ראַג!
מאַג פאַר כלום און פויגל,
מאַג פאַר אַלט און קינד;
קו-קאַ-רע-קו, רע-קו
זיי געבענשט אַצינד!

העי, דו ברודער, פויער,
שנעל אראפ פון בעט,
ס'ווארט דער פלוג אין פרילינג
גיון זיך א געוועט

ביז די זון וועט שיינען,
ביז זי גלעט און ברענט —
וועלן פארטיק ווערן
די געשטארקטע הענט! . . .

קוקארעקו, רייקו
שניט-צייט איז אצינד;
קאסע, סערפ אויף אקסל.
שניטערס שנעל, געשווינט.

קופער-רויט די בלעמער —
הארבסט היינט אויף דער וועלט;
ס'ווארט די פרוכט אויף ביימער,
ס'ווארט דאס היי אין פעלד!

און זיין קוקארעקו
פלעגט אויף מילך ווייט
וועקן צום דערוואכן
פאר דער נייער צייט!
פלעגט דער אלטער פויער
וויסן: ס'איז די צייט,
ווען די נאכט מיט מארגן
האט זיך שוין באנייט! . . .
און א מאג קומט אנ'עט —
מאג מיט זון און שוין
און איך פויערס שטיבל
שמייכל וועט אריין!

וועט מען ווידער קאסן
גראָז אין פריצ'ס טאַל ?
און פאַרקויפן וועט מען
כוחות ווי אַמאַל ?

וועט מען ווידער שניידן
ברויט פאַר פריצ'ס מיל ?
וואויל איז דעם דערלייזמן
אויסגיין אין דער שמיל ?

פּויער אַלט געוועזן —
לאַנגע יאָר געלעבט —
איז ער אויסגעגאַנגען —
פאַדים אויסגעוועבט !

איז דער האַן פאַרבליבן
איינינקער אַליין ;
אומעט אין זיין קרייען,
קרייעט מיט געוויין !

נאַר אין נעכט אין ווייסע
און אין מאַרגן-כלוי
קרייעט אונזער קרייער
קרייעט אַט אַזוי :

— „קוקאַרעקו, מאַרגן !
טאַג, דו זיי באַגריסט !
וואויל איז דעם דערלעכמן
וואָס פון טאַג געניסט ! . . .

צו מיין ארעלע :

די זון איז אין מערב פארגאנגען, שוין לאנג
ווי רואיק איז אלצדינג, ווי שא!
אינגעלע מיינס, די ליכט פון מיין טרוים,
שלאף שוין, סע וויגט דיך דיין „פא“!
כ'האב דא קיין וויגעלע,
ווייט איז מיין ציגעלע —
קינד מיינס, איך בין דא א גאסט!
מאך צו די אייגעלעך
גלייך מיט די פייגעלעך,
שלאף שוין, מיין הייליקע לאסט!
זע, ווי די שמערן זיך סוד'ן שוין דארט —
דער הימל איז לויטער און בלוי;
כ'האב, קינד מיינס, א לעבן געבעמן,
אז דו זאלסט זיין אזוי לויטער, אזוי!
ריין ווי דיין וויגעלע,
ווייס ווי מיין ציגעלע —
איבער די ימ'ען פארלאזט; —
מאך צו די אייגעלעך,
גרינג ווי די פייגעלעך,
הערסטו דאס ווינטל וואס בלאזט?
שלאף-זשע, דו קינד מיינס, איצט רואיק אזוי,
ווייסטו וואס מורמלט דער ווינט?
— „גליקלעך איז יענער וואס איז גלייך, ווי דו,
פון ליבע און טריישאפט — א קינד!“
ווייל דו, מיין אינגעלע,
ביסט דאך דאס רינגעלע
פון אט דער ליבע און גליק;
אונטער מיין וויגעלע
האסטו מיין ציגעלע
דו, איצט, געבראכט מיר צוריק!

קומט, לאַמיר זיך לערנען!

ס'לויערן שונאים אויף אונדזערע לעבנס —
שאַקאלן איצט רעווען אין חושך פון נאַכט;
זיי שמשירן די ציינער אויף אונדזערע העלדזער —
העי, ברידער און שוועסטער, באַוואַכט זיך, באַוואַכט!

אין צייט פון בהלה קומט לאַמיר זיך לערנען —
זאל שאַרף זיין די צונג, ווי דער שפיץ פון אַ שווערד:
מיר מוזן זיך לערנען אַן ענטפער צו געבן
פאַרוואַס און פאַרווען ליגט פאַרבלוטיקט די ערד!

אין צייט פון בהלה קומט לאַמיר זיך לערנען,
ווי בעסער אַפּשאַצן און קלאַרער פאַרשטיין —
ווער ס'איז אַ פריינט און ווער איז דער שונא —
מיט וועמען צום ליכטיקן מאַרגן צו גיין!

עס רופן אונז קאַמפן צום ליכטיקן מאַרגן —
העי, ברידער און שוועסטער, באַוואַכט זיך, באַוואַכט!
ס'לויערן שונאים אויף אונזערע לעבנס —
שאַקאלן צערעוועט אין חושך פון נאַכט! . . .

ס'שטייט צוגעבעט דיין בעט . . .

ס'שטייט צוגעבעט דיין בעט, מיין זון, אין צימער דאָ —
פון יענעם טאָג — ווען אויפן רוף פון לאַנד — ביסמו אַוועק;
און חלומ'ט שמוס, פאַרבענקט דאָרט טאָג און נאַכט
און ציילט די ווייסע, שלאַפלאַזע נעכט מיט שרעק.

און פאַלט מיין בליק אין שפעטער נאַכט-שעה, ווען
אויפן צוגעבעטן בעט אין צימער דאָ ביי מיר —
גייט אויף מיין אומרו פון מיין ציטערדיקער בענקשאַפט
און צאַפלט זיך אַזוי נאָך דיר, נאָך דיר!

זיכער זינגט נאָך היינט דיין צוגעבעטע בעט
דאָס ליד פון פרישע וואַרימקייט פון דיין געביין;
וועבן מיר אין צווייען אונזער פלאַטערדיקע בענקשאַפט —
דיין צוגעבעטע בעט . . . און איך אליין . . .

ליגט נאָך אין די פאַלדן פונעם ליילעך איינגעפרעסט דיין לייב—
אויפן קישן — אפשר אויך דיין שמייכל פון אַ טרוים אין נאַכט;
און שלאַפן אַלע שוין אין הויז אין די געלעגערס —
שטייט דיין צוגעבעטע בעט אין צימער, וואָך נאָך וואַכט! . . .

ס'שטייט צוגעבעט דיין בעט מיין זון, אין צימער דאָ
פון יענעם טאָג, ווען אויפן רוף פון לאַנד, ביסמו אַוועק;
און חלומ'ט שמוס, פאַרבענקט דאָרט טאָג און נאַכט
און ציילט די ווייסע, שלאַפלאַזע נעכט, מיט שרעק! . . .

ס'וועט נאך בליען . . .

ס'וועט נאך בליען די רויו אינעם גארטן—
כאָטש ער איז פארוואקסן, פארלאָזט;
כאָטש ווינטער-ווינט רעוועט און הוליעט
און ס'לאַכט אַזא גיפטיקער פראַסמ.

עס וועט נאך דער בוים זיך פארפוזן
אין צארטינקע בלעטלעך און צווייט;
כאָטש מענטשלעכע ביינער אין מאַלן
וואַיען דאָס גרויזאָמסמע ליד.

ס'וועט נאך אַ יונגער געלעכמער
פארקלינגען די גאס און די היים;
כאָטש אומעט באַהערשט נאך די הערצער
און ס'שטיקט נאך אין ברוסט אַ געוויין.

ס'וועט נאך גרינען דאָס גראַז אין די מאַלן —
כאָטש מאַל איז צעווייטיקט אין בלוט;
איך הער שוין דעם פּרילינג פון ווייטן —
כאָטש ס'פאלט נאך פאַשיסמישע רוט . . .

כ'האָב היינט בלומען אָפּגעריסן

כ'האָב היינט בלומען אָפּגעריסן
צו פאַרפלעכטן דיינע האָר; —
כ'האָב געמיינט אַז דו וועסט קומען —
ביסטו ניט געקומען גאָר.

כ'האָב געמיינט: ווער ווייסט, אפשר
אַנקלאַפּן וועסטו אין מיר;
האָב איך האַרכוואַם צוגעהערט זיך
און געוואַרט, געוואַרט אויף דיר.

יעדער שאַרף פון גראַז און בלעמל,
יעדער פלאַטער פון דער נאַכט
האַט דערמאַנט מיך: דו דאַרפסט קומען! —
האָב איך נאַכט נאָך נאַכט געוואַכט!

ביסטו היינט אויך ניט געקומען
און וועסט מאַרגן אויך ניט זיין;
ליגן מיינע ווילדע בלומען
איינגעקאַרטשעטע אין פּיין! . . .

אויף א בארג־שפיץ שטייט

א שטיבל

אויף א בארג־שפיץ, שטייט א שטיבל.
ווער ס'וואוינט דאָרט, ווייס איך ניט;
פירן מיך צום בערגל־שטיבל,
מיינע בענקנדיקע טריט.

קלעטער איך דאָרט צווישן דערנער
העכער, העכער באַרג אַרויף;
מיינע לעצמע יונגע כוחות
קלייב איך איצמער זיי צענויף.

ס'איז דאָס בערגל ווילד באַוואַקסן;
ס'איז קיין סמעזשקע דאָרט ניטאָ;
שפאָן איך אויס מיר ערשט אַ סמעזשקע
אין מיין קלעמער־שעה.

גראַב און קלעטער — שפאָן פאַרצייכנט
מיינע קלעמערדיקע טריט;
צאַפלט זיך מיין האַרץ דערשראָקן —
כאַטש ניט פאַלן אין דער מיט!

זאָל אַ סמעזשקע כאַטש פאַרבלייבן
פון מיין קלעמערן אַרויף;
הענט פאַרבלומיקט, פים פאַרוואַנדעט —
כאַטש דערגרייכן ביז'ן הויף!

וועט א וואנדערער זיך שלעפן
און פארבלאנדזשען אויף מיין וועג —
זאל ער כאטש א סטעזשקע האבן
פאר די בענקנדיקע מעג.

אויב איך וועל דאס שטיבל גרייכן
און וועל אַנקלאַפּן אין מיר —
אפשר, אפשר, וואוינט דאָרט ווער ניט,
וואָס וועט פרייען זיך מיט מיר ?

אפשר, אפשר, וואוינט דאָרט ווער ניט,
וואָס וועט דריקן פעסט מיין האַנט
און אַ בענקל מיר צושטעלן
פאר דער הויכער וואַנט ? ...

אין פאַרנאַכטן . . .

אין פאַרנאַכטן פון מיין אומעט וועל איך זינגען
מיט די צווייגן פון מיין ציפּריס-בוים ;
וועלן אלע מיינע ווילדע כלומען מיך דערהערן
און פאַרוועבן אויך מיין ליד אין זייער טרוים.

און אין ווינטער שמילקייט, אויף די ווייסע וועגן,
אויף די ווייסע וועגן, ציען וועט מיין ליד ;
וואַנדערער וועט הערן, וואַנדערער וועט פילן,
ווען אויף ווייסע וועגן קלינגען וועט מיין ליד . . .

וועט אים גרינגער ווערן אין זיין ווייטן אומעט,
וועט אַ פרייד צעשטראַלן זיך אין זיין מיד אויג ;
וועט אים וואַרעם ווערן אין די מידע ביינער.
וועט אַ פייער גליען אין זיין מיד אויג . . .

מיין חבר, אַ טויטער!

אלעף מייזלען

אַ לויטערער הימל.
פאַרנאַכט, אַזאַ רויטער.
אַ בליץ איז געפאלן —
מיין חבר — אַ טויטער!

דער הימל אין טרויער.
די נאַכט אַזאַ בלייכע;
ווי שטיינערנע פעלזן
מיין קישן, דאַם ווייכע!

עס טאַגט שוין אַ מאַרגן.
מיט טרערן, די ביימער;
ס'האַט קיינער געהערט מיך
פאַרקריצן די ציינער!

אַ נאַכט שוין פאַרגאַנגען.
אַ טאַג שוין געקומען;
מיין אומעט צעהאַנגען
אויף בליענדע בלומען!

איך ברענג דיר איצט . . .

— איך ברענג דיר איצט מיין אומעט, קינד —
וואָס פּלאַמערט ווי אַ קראַנקע טויב;
ס'איז וואונדיק איצט מיין קראַנקע האַרץ
און ס'ברומט, ווי ווינטער-ווינט אין שויב.

— איך ברענג דיר איצט מיין אומעט, קינד —
ס'איז אַלץ וואָס איך פאַרבאַג אַצינד;
— איז נעם אים אויף מיט צארטן בליק
מילד און לינד.

— נאַר שווייג: ווי ס'שווייגט די זומער-נאַכט
ניט פרעג מיין קינד קיין איינציק וואָרט:
עס יאַמערט אין מיר יעדע וואונד
און אומעט ווייט אַרויף פון דאַרט.

ניט פרעג פאַרוואָס — ווייל וואָרט איז פּוסט,
ווען האַרץ איז קראַנק און וואונדיק-בלוי;
נעם אויף אַט איצט מיין אומעט-ליד
אין ווינטער-גרוי!

— איך ברענג דיר איצט מיין אומעט, קינד —
פאַרשעם אים ניט און פיל מיט אים מיט.

— כ'זועל מיין אומעט דיר ניט ברענגען —
וועסט אים אפשר ניט פאַרשטיין;
כ'זועל ווי פריער אויף די וועגן
וואַנדערן אַליין, אַליין! . . .

ערגעץ זינגען איצטער פעלדער

ערגעץ זינגען איצטער פעלדער שוין באַבלוממע
און ערגעץ גייט שוין איצטער אויף דעם פויערס מי ;
איצטער, איצטער, אין פארנאכטן, אין באַזונמע
קערט זיך אום פון פאשע שוין, דער פאסטוך מיט די קי . . .

ערגעץ פליען איצטער פלאטערלעך אין טאלן
און ערגעץ זינגען פייגעלעך אַ פּרילינג-ליד ;
איצטער לויפן ווילדער אום די העזעלעך און קראַלן —
אומרו זינגט אַט איצט אין מיין געמיט . . .

פאַר מיין פענצטער, לויפן טויזנטער מאַשינען
און פאַרשטויבן און פאַרשטויבן מיין געהער ;
הער איך ניט, ווי ס'זינגען שוין די זשומענדיקע בינען —
ס'קלאַפט אין קאַפּ, ווי קנאַלן פון געווער !

און כאַטש ס'זינגט מיין בלוט דאָס ליד פון ערשטן מאַי
און ס'נאַגט מיין האַרץ מיט אומרו פון אַ וואַלף אין שטייג —
האַלט מיך דאָ געפאַנגען, ווי מיט צוואַנגען, סיי ווי סיי
מיין גרויע שטאַט : ערגעץ וויינט אַ פויגל אויף אַ צווייג !

קלאַפּ אָן אַזוי דיין קאַפּ אין דיל אין טיפן צער
און גלאַץ מיט דיינע אויגן צו דעם זעלבן אַרט
און וואַרט, ווי ס'וואַרט דער הונט ביים פוס פון האַר
אפשר פאַרט וועט נידערן דאָס לאַנג גענאַרטע וואַרט !

איך וועל ניט טאָן אַזוי אין טיפן צער !
אַ בעטלער זיין ? פאַר וועמען און פאַרוואָס ?
בין איך דען ניט אין צייט פון צער — מיין האַר ?
פאַרשליסן וועל איך זיך, אין זיבן-שליסליקן שלאָס ! . . .

הער איך דיינע רייד

ווי די פרייד פון צייטיקע קארשן אויפן בוים,
קוקסטו גליענדיק אויף מיר.
צאפל איך זיך פון דיין פרייד,
צאפל איך זיך אין דיין גלי.

ווי דאס געזאנג פון וויגנדיקע בלעמלעך אויף א צווייג,
זיינען דיינע רייד צו מיר.
לייטער איך זיך אין דיין קלאנג.
וויג איך זיך אין דיין געזאנג.

ווי דער טרויער פון פארבליבענע קארשן אויפן בוים,
קוקסטו טרויעריק אויף מיר.
צאפל איך זיך אין דיין טרויער.
פלאטער איך אויך ווי דיין וויי.

ווי דאס געוויין פון אפגעריסענע, צעפליקטע בלעמער,
זיינען דיינע בליקן איצט צו מיר.
זינג איך איצט פון הארבסטיקע בלעמער —
וויין איך מיט, מיט זיי!

אלע לאַגלען מיינע, וואָרטן . . .

אלע לאַגלען מיינע, וואָרטן איצמער אַנגעפילמע.
גליקלעך ווי דער קעמל אינעם מדבר-זאָמד
(וואָס זוכט, אין זיין אייגענעם שאַטן זיך כאַשיצן!)
שפּאַנט מיין טראַט, אַנטקעגן דיר,
מיין איין-און-דרייסקסטער פּרילינג! . . .
ווער וועט דען ציילן די אויגן
פון מיין אויפגעזוימטן לעבן,
וואָס ליגט ביים ראַנד פון מיין קלעמערן —
ווי די רוימע פּראַגע-צייכנס, אויף אַ גרינעם בלאַט?
וועט עמיצער, דערפילן ווען
די טראַפּן שווייס,
וואָס האַבן אין מיין נאַקעטקייט, מיין ערד געשפּייזט?
וועט כאַטש אַ הונגעריקער פּריינט,
צערעווען זיך פאַר פּרייד,
ווען ער וועט מידערהייט
צוזאַמען מיט מיין שוואַרצער ערד —
די טראַפּן שווייס דערקענען? . . .
איך וועל פאַרשלייערן מיין גורל
מיטן בליענדיקן בוים ביי מיין פענצמער!
ווער וועט דען אויפצילעווען
און צוזאַמענקלייבן מיינע שלייערן,
ווען ווינטן וועלן זיך צערעווען אין מיין נאַכט?
איך וועל אין מיין קלעמערן אַליין
צוזאַמענקלייבן מיינע שלייערן — ווי פּייגל,
זייערע אויסגעקראַכענע פעדערן — פאַר אַ נעסט!

הייבט די זון ...

הייבט די זון אין מערב זייט אן צאנקען
ווי דאס פנים ביי א קראנקן,
דעמאלט, נעם ארום מיין קאפ, מיין שווערן,
שפיל מיט דיינע פינגער זיך אין מיינע האַר:
אפשר, אפשר, וועל איך ווען דערהערן
דאס געזאנג פון בליענדיקער שעה —
ווען די זון אין מערב הייבט אן צאנקען
ווי דאס פנים ביי א קראנקען!

מיינע טעג? זיי ליגן דאך פארקויפטע —
זיי בעטן זיך ביי מיר, ווי לעמעלעך אין שטאל!
מיינע נעכט? זיי נאָגן מיך פארבענקטע,
באשפּריצטע פון פארקויפטע טעג — מיט גאל!

בין-השמשות מיינער —
באדארפט וואַלסטו כאַמיש זיין
מיין שטיקל גליק
צווישן וועלטן צוויי, פארשאַלמענע,
מיין בלויע בריק.

דאך, הייבט די זון אין מערב זייט אן צאנקען
ווי דאס פנים פון א קראנקן,
וויגט אזא מין אומעט מיך אַט דא —
וויגט מיין שווערער קאפ זיך
אין מיין ראנגלענדיקער שעה! ...

NOCTURNE

דער טאָג איז פאַר אַרבעט געבוירן.
די נאַכט איז פאַר ליבע און רו ;
באַשמערנטע נאַכט מיינע, ווייסע,
טאָ וואו איז מיין ליבע און רו ?

דער טאָג מיינער פול איז מיט אַרבעט,
מיט שוויים פון מיין שמערן אין מי ;
אין בלוי נאָך פון טאָגן איך שפאָן שוין
אויף טאָלן און פעלדער דאָ הי .

אַ, נאַכט מיינע, שלאַפלאַזע, ווייסע —
אַ, נאַכט מיינע, צאַרט ווי אַ מויב —
אין טרוימען פאַרגייען די שעה'ען —
איך קיל זיך מיין שמערן אין שויב . . .

פעילאָנד פאַרט, 22טן אויגוסט, 1944.

פון דער סעריע

פוירל הארפאר

ס'האַט צעברומט זיך . . .

— ס'האַט צעברומט זיך דער פאַסיפיק —
ווי טויזנט פויקן זיך צעפויקט;
האַבן שמורמדיקע כוואליעס
זיך — ווי שפיצן-בערג — גענויגט.

— זידט דער ים אין זיינע כוואליעס —
ים, וואָס איז מיט דיר געשען?
האַסט אַ לעבן-לאַנג גע'חלומ'ט —
געכטן, אזוי שמיל געווען!

האַסט פאַרוויגט אזויפיל שיפן
מיט דיין כוואליעדיקער האַנט;
און באַשיצט זיי — ווי אַ שומר —
צו די ברעגן פון מיין לאַנד . . .

— אַפן איז דיין וועג געוועזן —
פריי, פאַר יעדער שיף — דיין ברעג;
האַט פאַשיסט דיך היינט דערצאָרנט —
ס'האַט יאַפּאַן פאַרשמעלט דיין וועג!

— צאָרנט ים אין זיינע כוואליעס —
שיפן וויינען אין זיין טיף;
וויפיל יונגע זעלנער ליגן
אונטער יעדער „ניווי-שיף“?

— וויפיל בראַווע, יונגע העלדן —
בעסטע קינדער פון מיין לאַנד —
טרינקען זיך אין זיינע טיפן
מיט די שיפן זאַלבענאַנד?

ס'האָט צעברומט זיך דער פּאַסיפּיק —
ווי טויזנט פּויקן זיך צעפּויקט;
האַבן שמורמדיקע כּוואַליעס
זיך צו בערג-שפיצן — גענויגט!

ניט געשראַקן זיך, פּאַסיפּיק —
כוואַליעס מיינע, שמילט זיך איין;
ס'וועלן דינע וואַסער-וועגן
גאַר אין גיכן, באַלד זיין פּריי!

וויינט ניט כּוואַליעס, ווינט זיך רואיק —
זינט אַ וויג-ליד אין דער טיף;
זייט געגרייט באַלד אויפצונעמען
אונזער נייע, פּרייע שוף!

ברוקלין, נ. י., 30טן דעצעמבער, 1941.

איד בין אן אמעריקאנער!

מיין זיידע איז דאָ ניט געבוירן,
מיין באַכע — דאָס לאַנד ניט געזען;
מיין פאָטער, אין קארפּאָטישע טאַלן —
א פּויער, איז ער דאַרטן געווען!

דאָך בין איך אַן אמעריקאנער —
א שטאַלצער ווי דו און ווי זי;
ס'איז ליב מיר דאָס לאַנד פון די בראַווע
און טייער מיין היים מיר — דאָ הי!

ניט קיין אינדיאַנישע מעשיות
האַבן מיין קינדערייט פאַרוויגט;
ניט מיט געזאַנג פון די פרעירים
האַט מאַמע מיין וויגל געוויגט.

דאָך בין איך אַן אמעריקאנער —
דאָס לאַנד איז מיר טייער און ליב;
זאַלן די בערג און פרעירים דערהערן
דאָס ליד פון דעם אמעריקאַנישן ייד!

אַריבערגעקומען בין איך דאָ,
מיט פּרילינג-געזאַנג אין מיין ליד;
מיט טויזנטער טרוימען אין האַרצן,
געקומען אַלס מענטש און אַלס ייד.

כ'בין אַן אמעריקאנער —
א שטאַלצער ווי זיי און ווי איר;
כ'האַב מיין לאַנד דאָ, געגעבן
דאָס בעסטע און שענסטע אין מיר!

איך האָב לידער פון אַרבעט געוונגען
צום מיינער אין טיפקייט פון שאַכט;
געבענטשט דאָ די הענט פון די בויער
אין קאַיאָר אין ביימאַג און ביינאַכט.

כ'בין אַן אַמעריקאַנער —
אַמעריקע, מיין ליד היינט צו דיר;
כ'וועל דיר מיט ליבשאַפט באַשיצן
מיטן בעסטן און שענסטן אין מיר!

אַ, לאַנד מיינס, איך האָב געהאַלפן דיר בויען
דיין רייכטום באַשאַפן, מיט ליבע פאַרווייט;
כ'האַב קינדער מיט ליבע געלערנט דאָ —
אין קאַמף פאַר פרייהייט זיין גרייט!

כ'בין אַן אַמעריקאַנער —
מיט הונדערטער טעכטער און זין;
וואָס שאַפן אין פעלד און פאַבריקן
און פירן דעם טאַנק און מאַשין!

אַ, לאַנד מיינס, כ'בין שטאַלץ אויף מיין אַרבעט —
אַזויפיל זיין מיינע מיט שונא אין קריג;
וועלן זיי מיר, אַ, זיכער דערמאַנען
אין לעצטן, ענדגילטיקן זיג!

כ'בין אַן אַמעריקאַנער —
אַ שטאַלצער, ווי דו און ווי זי;
ס'איז ליב מיר דאָס לאַנד פון די בראַווע
און טייער מיין היים מיר, דאָ הי ...

ברוקלין, נ. י., 17טן מאי, 1942.

היינט, צי איך די גלעקער . . .

כ'האב לידער געזונגען פון ראָזעווע הימלען
איבער פּרילינג פּאַרמאַגן אין טויאיקן גלאַנץ ;
פון בליענדע בלומען און צוויטן פון ביימער
און שטאַלצע אָדלער איבער כוואַליעס אין מאַנץ !

פון בלויע פּאַרנאַכטן איבער מאַלן פּאַרבּענקטע
אין פּרי-בין-השמשות פון האַרבסטיקע טעג ;
פון צויבערנע טענער פון נעכט אין לבנה
מיט טענער פון „דוינע“ אויף טייכן ביים ברעג !

ווען ס'פלעגן די ביימער זיך שאַקלען ביים פענצטער
און נאַקעטע צווייגן פּלעגן קלאַפּן אין וואַנט —
פּלעג איך וועבן חלומות פון ווינטער אין טרוימען
מיט וואַגלער אויף וועגן פון איבערן לאַנד !

אין וואַסערמיל, ווינטער, אויפן וואַרעמען אויוון,
אין שטיבל מיט פענצטער באַמאַלמע מיט פּראַסט —
פּלעג איך זינגען מיין ליד פון די קראַען אויף ביימער —
פון שוואַלבן וואַס האַבן די נעסטן פּאַרלאַזט !

און ווען כ'האב — אַ קינד נאָך — דאָס דערפּל פּאַרלאַזן —
זיך איבערגעקליבן אויף שטאַטישן ראַג —
אין חושך פון קעלער, פון ר' יואל'ס בית-המדרש —
האָב איך לידער געזונגען פון פינצטערן מאַג.

האָב איך לידער געוונגען פון נויט און פון הונגער —
פון באַרוועסע פיסלעך און הערצלעך אין פייז;
גע'הלומ'ט פון דערפל אין בליענדן פּרילינג —
אין פּראַסטיקן קעלער — ביים לעמפעלע-שיין!

זיינען יאָרן געלאָפּן . . . כ'בין עלטער געוואָרן —
מיט ברוסט איינגעפאלן, געקארטשעט אין וויי
האָב איך לידער פון בענקשאַפט און צארטקייט געוונגען
אין טומל פון שטאַמישן הו-האַ געשריי.

אַ וואַגלעך געוואָרן! געלאָזט זיך מיט באַנען —
אויף שיפּן געוואַנדערט, געטאַפּט וואו אַ וואַנט;
אַזוי בין איך דאָ-אַ, אַהער אַנגעקומען —
פון רומענישע סטעפּעס, צום אַמעריקאַנישן לאַנד!

היינט, זינג איך מיין ליד דאָ, צו העלדישע קעמפּער —
צו די וואָס דערלאַנגען דעם שונא אין קאַרק;
אַ וועקער געוואָרן! איז צי איך די גלעקער —
צעקלינג אלע טאַלן פון שפיץ פון אַ באַרג!

אַזוי וועל איך וועקן ביזן טאַג פון נצחון —
און פויקן אין פויקן און רופן צום קריג;
ביז ס'וועט דער לעצטער פאַשיסט פון דער וועלט זיך דאָ עקן —
ביז דער ברוינער מאַנסטער וועט ווערן באַזיגט!

ברוקלין, נ. י., 10טן יאנואר, 1942.

ניט ווי ירמיהו וועל איך איצטער קלאַגן!

ניט ווי ירמיהו וועל איך איצטער קלאַגן —
כ'וועל ניט מיט אַ קינה זיצן אויף דער ערד;
ווי אַ שמיד אין קוזניע ביי דעם פייער-אויבן
וועל איך העלפן שאַרפן שאַרפער אונזער שווערד!

כ'וועל היינט העלפן שמעלצן אונזער אַקער-אייזן
און אויסגיסן פון אים גאַר אַ נייעס טאַנק;
כ'וועל אין די פאַבריקן שיפן בויען העלפן
און מאַטאַרן גיסן — שמירצן שונא'ס פלאַנק.

כ'וועל זיך לאַזן רייטן אויף אַ פערד, אַ ווילדן
מיט די ווינטער-ווינטן, אין דער ווינטער-נאַכט;
ציען אַלע גלעקער, פויקן אין די פויקן —
אַלעמען היינט וועקן גרייטן זיך אין שלאַכט!

כ'וועל זיך לאַזן רייטן דורך גאַס און געמלעך —
מיט די שפּאַרן קלאַפן אין אַיעדער מיר;
אין די פענצטער זעצן, פון די בעטן רייסן —
ווי ס'האַט אַמאַל געוועקט דאָ, דער יונגער פאַל-ריוויר!

ניט ווי ישעיהו, וועל איך איצטער טרוימען
פון אַ וועלט אין לויטער אַן אַ ברעקל שמויב;
וואו די שאַף און רינדער און דער ווילדער טיגער
לעבן זיך בשלום — ווי אַ שמילע שמויב.

ווען פאשיסטן שעכטן, ברעכן אלץ און שמעכן
און די ווילדע מיגער רייטן אויף דער וועלט —
מוזן מיר די מיגער פון דער וועלט אויסראמען —
אויסמעקן זייער זכר פון דער גארער וועלט!

ניט ווי ישעיהו, וועל איך איצטער טרוימען
פון א וועלט אין לויטער אָן אַ ברעקל שטויב;
וואו די שאַף און רינדער און דער ווילדער מיגער
לעבן זיך בשלום — ווי אַ שטילע טויב.

נאַר ווי יהודה המכבי וועל איך רופן און וועקן —
אַ פּאָן מיר אויסהעפטן מיט ווערטער אין בלוט:
— „קומט אלע אַהער דאָ, איר אַנטי-פּאַשיסטן,
וואָס ווילט ניט אַ וועלט אונטער בלוטיקן רוט —

דער נאָצי ביים טויער

אויף די פעלדער אויפגעריסענע
פון שראַפּנעלן און קויל —
וואַגלען קינדער אַפּגעריסענע
מיט הערצער אין גרויל.

שלעפּן זיך מידע —
די כוּחות באַלד אויס ;
פאַרברענט האָט דער שונא
דעם שייער און הויז.

אונטער הימלען צעצונדענע
אין פּראַסטיקער נאַכט —
האַבן קינדער דערהערט
ווי ערד האָט געקראַכט.

האַבן קינדער געזען
ווי שטאַט האָט געברענט ;
האַבן זיי מאַמעס פאַרלוירן
פון אונטער די הענט . . .

מיט שרעק אין די אויגן
און צימער אין לויף
הייבן קינדער די הענטלעך
צום הימל אַרויף.

— „א, מאַמע, וואו ביסטו ?
א, מאַמע, דו הערסט ?
צוויי טעג אַז מיר זוכן דיך
און רויען די ערד !“

הימל אין פייער —
מיט מתים די ערד ;
די מאַמעס געפאַלן
פון נאַצישער שווערד !

16טן אויגוסט, 1943.

ס'מאכט ניט אויס!

(פון רוסישן — רויט-ארמיער ליד)

כ'האב אין שוין-גרוב א פעקל באקומען,
האט מיין הארץ זיך געצאפלט אין פרייד;
ס'האט דערמאנט מיך אין פעלדער צעשפרייטע
מיט ווייץ און מיט קארן פארזייט.

אויפן פעקל דער אדרעס א בונטער —
געשריבן דארט קלאר, אזוי גרויס:
— „פאר מישאן, אדער מאשאן, אדער יאשאן —
סע מאכט ניט אויס!“

— „כ'בין ניט דער ערשמער, אדער צווייטער, ניט דער דריטער —
נאר כ'האב דאס פעקל גענומען פאר זיך;
איז ענטפער איך אייך אויפן פעקל —
ווייל זיכער געמיינט האט איר מיך!“

איז געמט אן מיין דאנק פון מיין הארצן
פארן פעקל וואס ליגט אויף מיין שוים;
דו מאניא, צי דו מאניא, אדער פאניא —
סע מאכט ניט אויס!

מיר וואלטן באדארפט ווען זיך טרעפן
און פייערן פריידיק דעם זיג;
כ'וועל זיכער אין געמט צו אייך קומען
צום סוף פונעם ביטערן קריג!
כ'ווייס ניט וואו ס'וועט באשערט זיין זיך טרעפן
מיט אייך אין אייער אייגענער הויז,
צי אין מינסק, צי אין פינסק אדער דווינסק —
סע מאכט ניט אויס! . . .

קינדערלאנד, 17טן אויגוסט, 1943.

ס' פייפט דער ווינט

- ס'פייפט דער ווינטער-ווינט אויף פעלדער —
גייט א „הארט“ מיטן שניי ;
— ערגעץ מאַנצט דער מוים אויף וועגן —
ערגעץ קלאַגט א ווייגעשריי !
- איצטער קעמפן מיינע ברידער —
מאַקאַבייער פון אַמאַל ;
יעדער איינער — אַ מכבי
פאַרן לאַנד און פאַלק און פאַן . . .
- ס'האַט פאַשיסט אונז דאָ באַפאַלן —
ווי אַ שפאַרבער פון דער הויך ;
— צינדט און ברענט און ברענגט אַן חורבן —
לעשט אויס לעבנס מיטן רויך.
- פייף, דו ווינטער-ווינט, אין פענצטער —
קלאַפּ אין שויבן אַט אַזוי ;
זאַל די גאַנצע וועלט דערוואַכן
היינט אין ווינטער-טעג אין גרוי.
- שמאַרקער רעווע אין די קוימענס —
וועק די וועלט היינט מיט דיין ברום ;
זאַל אַ גאַנצע וועלט דערהערן
די קאַנאַנען אין געברום !
— מומיקער נאָך, ברידער מיינע —
מיט פאַשיסט אין לעצטן קריג ;

— שטארקער, פעסטער שלאָגט דעם שונא
ס'איז פאר אונז דער לעצטער זיג!

ווער ס'וועט שלאָפן? וועט פארשלאָפן!
זעצט דעם שונא און געיאָגט;
אויפן חורבן פון פאשיזם
לאַכט אַ נייע וועלט וואָס מאַגט!

— ס'איז פאר אונז דער נייער מאָרגן —
אונזערס איז דאָס לעצטע וואָרט;
שנעלער, שנעלער מיט געווער היינט
זיך אַ ריר געטאָן פון אָרט!

ווער ס'וועט יאָגן? וועט דעריאָגן
מאָג פון יובל און פון פרייד;
איבער בערג און מאָל אין שלאַכטן
קלינגט אַ נייע ליד צעשפרייט . . .

— פייף, דו ווינטער-ווינט, אין פענצטער —
וועק די וועלט היינט מיט דיין ברום;
זאל די גאַנצע וועלט דערהערן
די קאַנאָנען אין געברום!

ברוקלין, נ. י., 26טן דעצעמבער, 1941.

איד, דו האַסט אַ גלייכן חלק!

איד, דו האַסט אַ גלייכן חלק
אינעם אויפבלי פונעם לאַנד ;
ס'קאָן אונז קיינער ניט פארשעמען :
שמאַלצער איד — פאַרויס געשפּאַנט ! . . .
האַסט ווי אַלע היגע בירגער
שמעט געבויט, וואַלד געהאַקט ;
וועג געפלאַסמערט, שאַכט געעגכערט —
שמיין געקריצט און אויסגעחאַקט.
שעפּער, קראַמען, באַן און שיפּן —
זייד-פאַבריקן און געוואַנט ;
האַסט דיין חלק גלייך ווי אַלע
צוגעמראַנגן צו דיין לאַנד ! . . .
האַסט ווי יעדער, יעדער איינער,
דאָ געאַקערט און פאַרזויט ;
פון אַמלאַנטיק ביז פאַסיפיק
איז דיין פּראַצע דאָ פאַרשפּרייט.
האַסט דיין האַרץ און מוח געגעבן —
מיט דיין בלוט באַשפּריצט די ערד ;
און איז שונא ווען באַפּאַלן
האַסטו געקעמפט מיט ביקס און שווערד !
האַסט די בעסטע זין געגעבן
און געשיקט זיי היינט אין קריג ;
זאַלסטו גלייך מיט אַלע פעלקער
יובלען אין דעם טאַג פון זיג !
שעם זיך ניט מיין ליבער איד —
זען זיך ביים „טהענקס-גיווינג“ מיש ;
ס'איז גלייך מיט אַלעמען דיין חלק
ביי דעם גרויסן, גרינעם מיש !

11טן נאָוועמבער, 1943.

מיט פליגל צעשפרייט

וויגליד

שלאַף איין, שלאַף איין, שלאַף איין,
דו, קליינינקע מיין;
קיין לאַמפּן אין שיין —
ניט דערלויבט היינט צו זיין!

ווי אַ שוואַרצינקע טויב —
פענצטער און שויב;
אין יעדן הויז
פינצטערניש בלויז!

אויף גאַסן אין שניי —
סירענע-געשריי;

אין חושך פון נאַכט —
עראַפלאַנען אין שלאַכט!

אין פּראַסטיקן ווינט —

דיין טאַטע, מיין קינד —
מיט ביקס שטייט אין האַנט
פאַר דיר און זיין לאַנד! . . .

מאַטאַרן אין זשום
אויף הימלען אַרום;
קאַנאַנען אין קראַך
איבער יעדן דאָך!

שלאַף איין, שלאַף איין, שלאַף איין,
דו, קליינינקע מיין;
ניט ציטער אין שרעק —
פון שלאַף זיך ניט וועק!

ניט שמענדיק קאן זיין
א וועלט גאר אן שיין;
מארגן פארפרי
וועט זון שוין זיין הי!

און דו אין דער זון
וועסט שטיפן ארום
א פולע מיט גליק
מיט פרייד אין דיין בליק!

און ווארעם וועט זיין דא
אין זיגרייכער שעה;
אין גערטנער דא הי —
די רויזן אין בלי!

אוועק וועט די נאכט —
א סוף צו דער שלאכט;
אויף הימלען ארום —
מאטארן אין זשום.

מיט פליגל צעשפרייט,
מיט זון און מיט פרייד;
א וועלט וועט דאן זיין
מיט זוניקער שיין!

און מיר אין דער פרייד
מיט ארעמס צעשפרייט
צו דער זוניקער זון,
וואס וועט שמייכלען ארום!

ברוקלין, נ. י., 8טן יאנואר, 1942.

תאריך

נפתלי באטווין

(באלאט) (ט)

1.

און די שטיבלעך דארטן,
קליינע שטיבלעך שטייען;
אויף אן עלנט ביימל,
ווינטער-ווינטן ווייען . . .

און די שטיבלעך דארטן,
האבן ניט קיין קיין דילן;
אין די ווענט צעמױלטע
ווינטערן די גרילן.

וויינען דעכלעך קרומע
און מיט גראז באדעקטע;
אויף די גראזן רוען
קראען ניט דערוועקטע.

זומער. שטויב און בלאטעס.
קינדער, קראנקע, אין בעטן;
לאכט די נויט און הונגער
שפילט זיך אין געוועטן.

ווינטער. זאווערוכעס
דורכן קוימען מאנצן;
אויף די ווענט פארגליווערט
טויזנט אויגן גלאנצן.

אין די בלאטע-געסלעך
וואקסן ניט קיין בלומען;
טויזנט קינדער שטארבן —
נייע טויזנט קומען.

.2

הערט מען דאָרטן קינמאַל
זינגען פייגל-לידער ;
אין די געסלעך וואוינען
האַרעפאשנע ברידער.

רויען זיך אין בלאַמעס
קינדער פון די וויגן ;
פון די קרומע דעכלעך,
ציפן גראַז די ציגן.

ס'קאַנען אונז די בלאַמעס
זייער פיל דערציילן —
וויפיל קעמפער-העלדן
פויגן אין די היילן !

.3

נפתלי'ס מאַמע איז אַ שניידער —
נאָדל, שער און אייזן ;
ברויט גענוג פאַר זיינע קינדער,
קאַן ער ניט באַוווּן !

זיבן ברידערלעך אין הויז
נאַקעמע זיך רויען ;
אַרבעט מאַמע שפעט ביינאַכט
ביז פאַרטאַג דעם בלויען.

וואַקסט נפתלי שוואַך און קליין —
פנים אויסגעצערטער ;
אויגן פיבעריש פאַרטראַכט —
שמערן, אַ פאַרקלערטער.

וואָס-זשע קלערט אַ קינד, אַ שוואַכס —
וואָס-זשע קאָן ער טראַכטן?
וויל ער וויסן וואו די זון
זעצט זיך אין פאַרנאַכטן?

וויל ער וויסן, וויפיל שמערן
הענגען אויפן הימל?
צי פאַרוואָס ביי זיי אין שטוב
פרירט אויף ווענט דער שימל?

4.

צי פאַרוואָס דער גריל אין וואַנט
שרעקט אים אין פאַרנאַכטן?
וואָס-זשע קלערט אַ קינד, אַ שוואַכס,
וואָס-זשע קאָן ער טראַכטן?

צי פאַרוואָס אין איין פאַר שיד
זיבן ברידער גייען,
ווען אין איינציק ביימל דאַרט
ווינטער-ווינטן ווייען?

וויל ער וויסן, ווען די נאַכט
נעמט אַרום דאָס שמעמל
און ס'שלאַפּט אַיעדער זיך געשמאַק
אין אַ וואַרעם בעמל —

פאַרוואָס שלאַפּט זיין טאַטע ניט
און פאַרוואָס די זאַרגן?
וויל ער וויסן — און פאַרקלערט זיך
וועגן נייעם מאַרגן?

.5

א הילצערן קעסטל
הענגט אויף זיין פאם;
נפתלי פארקויפט
סיגארעטלעך אין גאס.

זיין טאטע געשמאָרבן,
איז הונגערט זיין היים;
נפתלי דאַרף שפּיזן
זיי אלע, אליין . . .

יאָגט זיך נפתלי
אויף גאס מיט געשריי;
ס'ברעכן די פיסלעך
אין העלזל טוט וויי.

נאָר ווער פילט זיין ווייטיק
און ווער פילט זיין וויי!
און ווער וועט דערהערן
זיין קינדיש געשריי?

.6

אין גאס פאָרן פורן,
מאַשינען, טראַמוויי.
ס'איז יעדן דערלויבט דאָ
צו הונגערן פריי.

אויף גאסן איז פריילעך.
דער שניי צווי קלאָר;
„פאנענקעס" זיך שליטלען
אויף שליטלעך גאָר.

ס'אגן זיך פערדלעך —
גלעקלעך קלינגט —
און ס'פליען די שליטנם
אזוי פלינק, אזוי גרינג.

אויף גאסן איז פריילעך.
מען ווארפט זיך מיט שניי
און ס'הילכן די גאסן
מיט פרידיק געשריי.

.7

שוואך איז נפתלי.
פנימ'ל בלאס;
ער לויפט שוין ניט מערער
ארום היינט אין גאס.

כאטש קליין, ניט געוויקסיק —
הענטעלעך דאר —
דאך האט שוין נפתלי
א מייסטער, א האר.

א מייסטער וואס שעלט אים.
א מייסטער, וואס שלאגט;
נפתלי מוז פאלגן
ווען מייסטער אים יאגט!

געזעלן ביים ווארשמאט
נייען שמיזול און שיד.
ס'קלאפן די משוועקעלעך
העמערלעך גיך . . .

.8

לויפן דארט הענמלעך
געשיקמע און גיך ;
דאך טראגן געזעלן
צעריסענע שייך.

אין ווארשטאט איז דושנע.
דער קעלער איז קליין ;
און ס'גריזשעט א הינטל
אין ווינקל, א ביין !

.9

אין ווארשטאט, ביים שמעפן קאמאשן
האט נפתלי
דערוואוסט זיך דעם סוד ;
דעם סוד פון די בלאטיקע געסלעך
פון נאקעמע קינדער — דעם סוד . . .
אין קאמפן צעברויזמע מארשירט ער.
איז שמענדיק
דער ערשמער אין ריי ;
געענטפערט דעם רוף
האט נפתלי
פון זיין ארבעמער פארטיי !
פילמודסקי
האט תליות און פעטליעם
פאר די
וואס נאר פאדערן ברויט !
צעצינדט איצט נפתלי ווארשטאטן
אין העלן, אין פלאמיקן רויט !

ווער איז דער,
 וואָס מעסט מיט דריבנע טריט,
 טריט נאָך טריט,
 טריט אין טראַט,
 טראַט אין טריט?
 זינגט דער טראַטוואַר
 אין ריטם פון די
 טריט נאָך טריט,
 טריט אין טראַט,
 טראַט אין טריט.

אַרויף אַראָפּ,
 אַראָפּ אַרויף . . .
 ווער איז דער וועכטער?
 ס'שפּאַצירן אַרום דאָ
 אין פּריידיק געלעכטער
 „פּאַנעס“, „פּאַנענקעס“ —
 פּוילנס חשוב'סמע זין און טעכטער!
 איז ווער איז דער וועכטער?
 וואָס וויל דאָ דער וועכטער?

אין מיטן העלן טאָג,
 אין מיטן שטאַט גערויש,
 צווישן זומל פון טראַמוויען,
 מאַשינען, וועגענער און פּערד —

דערהערט האָט זיך אַ ש א ס !
אַ צווייטער !
אַ דריטער !
און ווי אַ גלאַז,
אין מיטן טראַטראַר,
געפאלן איז צעכנאַווסקי —
געפאלן אַ פאַררעטער ! . . .

.8

און ס'האַט זיך
די הויפט-גאַס פון לעמבערג
אַ שאַקל געמאַן !
און ס'האַבן זיך פייפלעך
צעפייפלט אין גאַס !
און ס'האַבן זיך גלעקער
צעקלונגען אין גאַס !
און ס'האַבן זיך מענטשן
אין ווילדן געלויף
געשטופט זיך,
דערשטופט זיך
מיט געשריי
און ס'איז פאַליציי
אַנגעלאָפן —
געטראָפן !

.9

ס'איז קיינמאַל נפתלי
אַזוי רואיק געווען.
זיין געמיט, אַזאַ מילדן
געדענקט ער ניט ווען . . .

א שטאַלצער דערהויבן
אויף אַקסלען זיין קאַפּ,
ווען ס'זאָגט פּאַליציי זיך
אין ווילדן גאלאַפּ!

דער שטאַלצער נפתלי
שטייט רואיק און גרייט;
ער האָט דאָך קאמאשן
ביים ווארשמאט גענייט.

— „ס'האַט קיינער געהאַלפּן,
ס'איז קיינער פאַרמישט;
איך האָב אַ פאַררעמער
פון וועג אָפּגעווישט!“

די אויגן זיי ברענען,
דאָס פנים פאַרפלאַמט:
— „איך האָב אַ פאַררעמער
פון וועג אָפּגעראַמט!“

.10

געריכט-זאַל, איז ליידיק.
געריכט-זאַל, איז שטום;
פאַרצאַמט שטייען גאַסן
און געסלעך אַרום.

ס'האַט לעמבערג דאָך מורא,
ס'איז לעמבערג אין שרעק;
ס'קאַן דאָס געריכט-הויז
מיט שטורעם אַוועק.

מען משפט דא שנעל.

מען משפט דא פלינק.

פון פריער באשלאסן

אלץ אזוי גרינג . . .

דער אורטייל פון פריער

פון לאנג איז שוין דא ;

צו וואס-זשע דאס שפילן זיך

שעה'ן נאך שעה ?

ס'האט פוילן איין ענטפער

אין קאמפן פאר ברויט ;

איין ווארט אזא וואַנגיקס —

איין ענטפער דא : מ ו י ט !

איז שמייכלט נפתלי

און פריי איז זיין בליק ;

ווער וועט דען פארשטיין ווען

זיין העלדישן גליק ?

און רעדט איצט נפתלי,

פאלט ווארט זיינס אראפ,

ווי א מעכטיקער האמער

אויף יעטווידן קאפ !

.11

ס'ברענט און ברענט

די זומער-זון אויף פעלדער

און ס'קאן קיין מענטשלעך אויג

ניט אויסהאלטן איר שוין ;

[154]

נאָר הייסער ברענען איצט
נפתלים אויגן
און שאַרפער פון אַ שפיץ פון שווערד
איז איצט זיין בליק . . .

נפתלי ווייסט :
אַט איצט פאַרנאַכט,
ווען זון פאַרגייט אויף שפיץ
פון די קלויסטער-צלמים,
וועט מען אים דערשיסן!
זיין לעצטע ליד
קלאַפט אויס זיין טראַט
אויף האַרטן שטיין פון טורמע-הויף ;
דאָך זינגט זיין האַרץ
אין ריטם פון זיין טראַט :
— „אַ שאַד ! אַ שאַד וואָס כ׳האַב איין
לעבן נאָר, וואָס הענגט שוין
איצט אויך אויף אַ האַר —
טויזנט לעבנס מיינע
וואַלט איך אָפּגעגעבן
איינס נאָך איינס,
מיט ליד אין ריי —
פאַר דיר, מיין פאַרטיי !

.12

זיינע בליצנדיקע אויגן
זען מחנות קומען אָן ;
מחנות שוועסטער, ברידער, קעמפער
אונטער אונזער פּאָן !

[155]

הערט ער איצט טרומייטערס שאַלן,
מחנות גייען, מחנות שפּאַנען,
מחנות גייען, גייען, גייען —
מאַרשירן דאָ מיט אים אין הויף;
זינגט ער העכער, זינגט ער שטאַרקער
און צעקלינגט דעם טורמע-הויף!

אַלע לענדער אין איין פייער!
אין איין פּלאַם — די גאַרע וועלט;
ערגעץ בליען רוימע רויזן
און אַ מאַרגן, ערגעץ העלט . . .

18

אַז נפתלי איז געפאַלן
אַ צעשאַמענער ביים וואַנט,
האַט זיך טורמע צעווינגט,
צעשטורעמט,
צעברויזט!
קולות האַבן זיך געטראָגן
איבער קולות!
טענער האַבן זיך געהויבן
איבער טענער!
פויסטן האַבן זיך געביילט,
סיגנאַלן האַבן געהאַמערט
אין אַלע שווערע טורמע-טירן,
אין אַלע גראַמע-פענצמער,
אין אַלע טורמע-ווענט!
און טורמע האַט גערעוועט!
און תּפּיסה האַט געדראַעט!

און קארצער האָט געשריען!
מ ע ר ד ע ר !
ה ע נ ק ע ר !
— „שמיים אויף איר אלע
ווער ווי שקלאפן . . . ”

.14

— „אוי וויי, מאַמע, אוי וויי, שוועסטער,
ווינטן קלאַפן היינט אין שויב;
ס'איז היינט נפתלי אויסגעגאַנגען,
ווי אַ ווייסע טויב!

— „אוי וויי, מאַמע, אוי וויי, שעווסטער,
ווישט זיך אויס די טרער פון אויג;
קיינער, קיינמאַל וועט פאַרגעסן
נפתלי באַטווינ'ס טויט!

— „אוי וויי, מאַמע, אוי וויי, שעווסטער,
ניט געוויינט און ניט געקלאַגט;
ערגעץ ברענט אַ וועלט אין פלאַמען,
אונזער מאַרגן, טאַגט שוין, טאַגט! . . .

די באַלאַדע פון דער „שיינער קלעמענטיין“

(ענגלישע באַלאַדע)

אין אַ שאַכטע, לאַנג פאַרלאַזטער,
פינצטער, חושך, אָן אַ שוין —
האַט געלעבט אַן אַלטער „מיינער“
מיט זיין טאַכטער קלעמענטיין.

ליבסמע מיינע, ליבסמע מיינע,
ליבסמע מיינע, קלעמענטיין:
ביסט אַוועק, אַוועק אויף אייביק
אין דער בלויער נאַכט אַריין!

וועל איך איצטער אייך אויפֿשליסן
שווערן ריגל פון דער „מייין“;
זאַלן דורות גאַנצע זינגען
ליד פון שיינער קלעמענטיין!

זאַלן גאַנצע דורות זינגען —
ניט פאַרגעסן איר געביין;
ס'האַט געלעבט אַ מיינער מיידל
עלנט אין אַ שאַכט אַליין!

ס'האַט געשפיגלט זיך דער מיינער
אין איר קלאַרן, בלויען בליק;
און געפלאַטערט ווי אַ מעווע
פאַר איר לעבן, פאַר איר גליק.

אין פארנאכטן טיפע, בלויע,
פלעגט ער וועבן איר א טרוים;
טרוים פון ברייטע לאַנקעס, טאַלן —
טרוים פון רוישן פון אַ בוים.

גרינג געווען איז ווי אַ פעדער.
חנ'עוודיק און שלאַנק אַזוי;
מיט אַזעלכע מילדע אויגן,
ווי דער זומער הימל-בלוי.

יעדען זומער אין פארנאכטן
פלעגט זי זינגען פאַר דער „מיינ“;
זינגען טיף פאַרבענקטע לידער
ביז אַ האַלבער נאַכט אַריין . . .

קיינער ווייסט פאַרוואָס אַן אומעט
האַט איר האַרץ פאַר'סמ'ט מיט פיין;
נאָר געצאַנקט פונקט ווי אַ ליכטל
האַט די שיינע קלעמענטיין! . . .

אין אַ נאַכט אַזא, אַ ווייסע,
מיט אַ זילבער שטערן-שיין —
האַט אַ ליכט זיך אויסגעלאָשן —
און אַוועק איז קלעמענטיין! . . .

ליבסטע מיינע . . .

טאָס מוּנִי

(באלאדע)

1.

העי, „קאו-באָי“, צי אָן דיין גיטארע
און שפיל מיר מיט אומעט אין טאָן;
זאלן טויזנטער הערצער פארנעמען
די באלאדע פון העלדישן טאָס!

זאל קיינער ניט קיינמאל פארגעסן
וואָס מ'האָט ווען ביי אונז דאָ פאסירט;
שפיל אויס מיר דיין הימן פון מאַרמירער,
וואָס מ'האָט דאָ אומזיסט פראַצעסירט . . .

א קעמפער געווען איז טאָס מוני —
אין דער אַרבעטער וועלט דאָ, באַליבט;
פארהאסט ביי די טויזנטער שונאים —
פון די אַרבעטער מאַסן געליבט . . .

ניט איין מאל האָט מוני געפירט דאָ
די אַרבעטער מאַסן אין סטרייק;
ניט איינמאל האָט לאַנד זיך צעקלונגען
פון מוטיקן שמרייט! . . .

העי, „קאו-באָי“, צי אָן דיין גיטארע
און שפיל מיר מיט ליבע אין טאָן;
זאל קיינמאל די וועלט ניט פארגעסן
דעם העלדישן מוטיקן טאָס.

אין ניינצן הונדערט און זעכצן
איז אין פריסקא געווען אַ פאראַד;
מיט פאָנען און פייקלעך און פויקן —
מיט טויזנטער „מלאַנגס“ פאר קריג.

האַט ווער דאָ אַ באַמבע געוואָרפֿן —
פאַרוואַונדעט, געטויט אַ צאָל;
העי, „קאוּ-באָי“ שפּיל אויס היינט מיט אומעט!
העי, „קאוּ-באָי“, צי אַן דיין גיטארע!

איז ווער האָט די באַמבע געוואָרפֿן
אזוי אַ, אין מיטן דער גאַס?
ווער האָט דאָ די לעבנס פאַרלאַשן
אין בלוטיקן שפּאַס?

האַבן זיי מוּנײַן אין תּפּיכה פאַרשפּאַרט —
אַ בילבול אויף אים אויסגעטראַכט,
אַן ער האָט די באַמבע געוואָרפֿן
אין דעם פּרילינג פאַרנאַכט.

האַט מען מוּנײַן גע'משפּט —
און פאַר'משפּט צום טויט:

ווי זודיקע לאווע פון קראטער,
וואָס לאַזט זיך אויף פעלדער אין טאַל —
אזוי האָט דאָס פּאַלק דאָ געשטורעמט
אין הונדערטער טויזנט אין צאָל.

געטראגן האָט זיך אַט-דער שטורעם
מיט אימפעט, מיט פייער, מיט ברען;
נאָר מוני'ן האָט מען געהאלטן
פארשפארט אין דער „תפיסה“ „קווענטען“.

העי, „קאר-כאי“ צי אָן דיין „גימארע“
און שפיל מיר אַ טרויעריק ליד;
ס'רעגנט אַט איצטער אין דרויסן
און אומעטיק איז מיין געמיט . . .

יארן, יארן פליען —
צוויי-און-צוואנציק יאר;
און ביים יונגען מוני'ן —
זילבער-ווייס, די האַר.

יארן, יארן פליען —
יארן פון פארמעסט;
אין דעם קעמפער מוני —
קיינער ניט פארגעסט.

טויזנטער פראַטעסטן
אויף דער גאַרער וועלט;
וואַרעמען די יארן
אין זיין תפיסה-קעלט.

יארן פליען, פליען —
מוט גענוג פאַראַן;
פון זיין תפיסה-קאַמער
זינגט אַרויס זיין שפאַן.

הערט ער ווי מען פאָדערט.
הערט ער ווי מען מאַנט ;
פילט ער אויך דעם כוח
פון דעם מאַסן-פראַנט.

העי, „קאו-באָי“, שפיל אויס מיר אַ פריילעכס —
אַ פריילעכס מיט האַרץ און מיט ברען ;
מאָס מוני איז היינט אַ באַפרייטער
אַרויס פון דער תפיסה „קווענטען“.

ס'איז ווינטער אויף פעלדער און וועלדער —
נאָר פריילינג אין האַרץ דאָ ביי מיר ;
מאַכט אויף גיך פאַרריגלטע פענצטער —
צעפראַלט פאַר מיין ליד יעדע טיר.

ס'שנייט איצט אויף גאַסן און געסלעך —
נאָר וועמען אַרט עס איצט גאָר ;
אַ מאַנץ לאַמיר גיין היינט אויף גאַסן
אין ניינצן ניין-און-דרייסיקסטן יאָר.

.6

העי, „קאו-באָי“ שפיל מיר אַ טרויעריקס —
ווי טרויעריק ס'איז היינט מיין געמיט ;
נימאָ מער מאָס מוני . . . געשטאַרבן !
צי אויס אויף די סטרוגעס זיין ליד . . .

זאָל קיינער דאָ קיינמאָל פאַרגעסן
די באַלאַדע פון העלדישן מאָס ;
אַ, שפיל מיר, העי, „קאו-באָי“, מיט צימער
די באַלאַדע פון העלדישן מאָס . . .

ניו-יאָרק, מערץ, 1942.

די באלאדע פון די „פופצן יאטן“

1.

אויף א ברעג פון ציפרים ביימער
לעבן קלארן שפיגל-וואסער,
זיצן, שוויצן פופצן יאטן —
פופצן יאטעלעך-פיראטן ...

ליגט ביים ברעג אן אלטע שיפל.
איז דאס שיפל א פארלאזטע;
רוען דארטן די פיראטן —
אלע פופצן, פופצן יאטן.

פופצן, פופצן, פופצן יאטן:
יאטן בראווע, יאטן פלינקע —
זאגט מיר, זאגט מיר, שמארקע יאטן,
זענט איר אמת'ע פיראטן ?

2.

הארט ביים ברעג מיט ציפרים ביימער
זיצן יאטעלעך פיראטן;
מאכן פלענער, רייווע-פלענער —
יעדער איינער איז א קענער!

יעדער איינער איז א קענער
אויסצומראכטן נייע פלענער;
פלענער — פענער — גרויסע מענער
טראכטן אויס אזעלכע פלענער!

יעדער איינער איז א קענער,
יעדער איינער אן אנטדעקער;
צינגלעך שארפע — גלאק און גלעקער —
יעדער איינער איז א וועקער!

מורמלט שטיל דער טייך א לידל,
וויגט, פארוויגט די יאטן איין;
דרימלען יאטן אויף די ברעגן
ביזן אונט-שיין.

צילן בליקן אין דער ווייטקייט,
אויגן-טירלעך, ברייט צעפראלט;
חלומ'ען אזוי די יאטן
ביז א הארץ זיך צעשאלט.

און אז אונט פאלט ארונטער
און באפארבט דעם טייך אין בלוי,
שווימען זיי אויף ווייטע ימ'ען,
שווימען, שווימען ווייט אזוי . . .

שאבן שיפלעך אויס פון ביימער,
לאזן זיך אויף ימ'ען שווימען
א פלאטילע פול מיט יאטן —
פופצן קינדערלאנד פיראטן.

שווימען מעג און נעכט כסדר
אן אן אפרו, אן אן אפשטעל,
פופצן קינדערלאנד פיראטן,
פופצן לעבעדיקע יאטן.

קומען זיי אן צו אן אינזל,
וואוינען דארטן אינדיאנער;
שיסן זיי ניט מיט די ביקסן,
נאר באגריסן, נאר באגריסן:

— „ניט געקומען אייך פארטרייבן
און דאס לאנד ביי אייך פארנעמען;
וואוינט זיך, ברידער, דא אין פריידן
אין דעם גאלדענעם גן-עדן!

נאָר אַ ברודער-גרום געבראַכט אייך
סיי פון נאַענטע, סיי פון ווייטע;
לעכט זיך, ברידער, דאָ אין פריידן,
ווי אַ באַכע מיט אַ זיידן.

פאַשעט אייך די פערדלעך פלינקע,
שיכט די פּיילן פון דעם כּוויגן;
אַקערט פעלדער, שניידט די ברויטן
ביז די זון פאַרגייט אין רויטן.

און אז בלויער אַוונט לאַזט זיך
אויף די פעלדער זיך צעשפּרייטן
און עס דרימלען ביימער, גראַזן
און די קילע ווינטלעך בלאַזן.

ביי דעם ערשט-צעלייגטן פייער
מעשיות אַלמע, מעשיות נייע
פון אַ לעבן, פון אַ פרייען
מוט באַנייען, מוט באַנייען . . .

און ווען די לבנה-שוועסטער
פון די הויכע בערג באַווייזט זיך
זאָלן אַלע טאַלן קלינגען
און די וועלדער זיך צעקלינגען!

אויף א ברעג פון ציפרים ביימער
 לעבן קלארן שפיגל-וואסער
 זיצן, שוויצן פופצן יאמן,
 פופצן יאמעלעך פיראמן.

בויען שלעסער אויפן וואסער
 און פאלאצן אויף די זאמדן,
 און טונעלן אונטער ימ'ען,
 און אויף שפינוועבס-בריקן שפאנען.

איז דער טייך א קלארער, קלארער,
 לאזט מען זיך אויף ימ'ען ווידער ;
 א פלאטילע פון פיראמן
 פופצן בראווע, שטארקע יאמן.

קלאפן אן זיך שיף אין שיפלעך,
 זינקען שיפן, ברענען שיפן,
 א גערודער, א געפילדער
 איבער פלאמענדיקע שיפן.

אפגעלאשן, איינגעשמילט זיך,
 פארט מען זוכן נייע לענדער ;
 אנקערט מען די שיפן-אנקער
 לעם א ווייטן אינזל ווידער . . .

וואוינען דארטן נעגער-ברידער,
 ווי געזונטע, שטארקע ביימער ;
 גריסן זיי זיך מיט די יאמן
 פופצן קינדערלאנד פיראמן.

טרעגן זאלן מיט ברויט אַנטקעגן,
שפּרייטן ווייסן זאַמד אויף וועגן,
ביו עס מאַגט דער מאַג דער נייער
זיצט מען רונד אַרום אַ פייער !

רייכט מען אָן אַ נאַז אין געזל
און מען קלאַפט זיך אָן אין שטערן,
און מען בייט זיך מיט די ליולקעס
אַזש פון פּרייד די אויגן טרערן.

מאַנצן טעכטער ווילד און ווילדער
רונד-אַרום אַרום דעם פייער,
מאַצן פּלאַצן, צימבלען גרימבלען
אין אַ ווילדן מאַנץ זיי ווירבלען.

נאַכט איז טיף און נאַכט איז שטום,
קרייעט ערגעץ-וואו אַ האַץ
און עס שמעקט דאָס פעלד אין מאַן,
ערגעץ פּלאַטערט וואו אַ פּאַן . . .

מאַנצן טעכטער ווילד און ווילדער
רונד אַרום, אַרום דעם פייער,
זיי באַגריסן איצט די יאַטן
פּופּצן קינדערלאַנד פּיראַטן.

.5

זון שוין באַלד פאַרגאַנגען,
שאַקלען זיך אין וואַלד די זאַנגען
און אַ לעצטער פּאַדים רייטער
שפיגלט זיך אין וואַסער לויטער.

[168]

פייגל-פויגל שוין פארפלויןגן.
פונעם הימל, מויזנט אויגן
פול מיט זומערדיקע מרוימען
קוקן אויף ציפריסן קרוינען.

בלוי און בלויער, גרינג און גרינגער
אויף די גראזן שפרינגען שפרינגער,
בלאזט א ווינטל לינד און לינדער,
רייט די נאכט אריין אצינדער.

רייט א טונקל שווארצער רייטער,
לויפט פארביי און רייט זיך ווייטער;
רייטער-ווייטער אין דער נאכט,
וואס האסטו פאר אונז געבראכט?

אין אזא פארנאכט, א שטילן, —
פייפן אין די גראזן גרילן;
און אין ווייס-געבעמע בעטן
פייפן קינדערלאנד שמאפעטן.

ווער סע פויקט אין פויקן-קעסל,
ווער עם ריטשעט ווי א פעסל,
ווער סע מיאווקעט ווי א קעצל,
ווער סע קלאפט א טאץ אין טעצל . . .

ווער עם נעמט ארום דאס קישן,
ווי ער וואלט א מאמע גלעטן,
ווער עם האלט פארלייגט די הענטלעך,
ווי ער וואלט פאר עפעס בעטן.

ווער די דעק אַראָפּגעוואָרפּן
און פאַרדעקט ליגט מיטן קישן,
ווער פון בעט אַראָפּגעקייקלט
צווישן בעט און וואַנט צווישן.

ווער עס לאַכט אין הויך געלעכטער,
וואָס צעזינגט זיך
און צעקלינגט זיך
און פאַרלירט זיך אין די ווינקלעך.

ווער סע רייט אויף פערדלעך פלינקע,
ווער סע שווימט אויף טייכן מילדע,
ווער אויף בופאַלאַס פאַרשייטע
יאַגט זיך אין די זשאַנגלס ווייטע . . .

קינדערלאַנד, קינדערלאַנד ראַ! ראַ! ראַ!
ס'איז די נאַכט אַ שטילע אַזאַ.
שלאָפּן בלעטלעך — ניט קיין ריר,
צוגעמאַכט איז טיר נאָך טיר.

איבער בוים, לבנת-שיין
לאַכט אין באַנאַלעס אַריין . . .
ס'שלאָפּט אין גראַז שוין לאַנג די גריל
און ס'גלעט אַ ווינטל קיל.

.7

נאַכט איז ווייט און נאַכט איז קיל,
ס'איז אין דרויסן שאַ און שטיל . . .
אויבן שמערן פינקלען ווייט —
אַז רואיקע די צייט . . .

[170]

נאַכט איז ווייט און נאַכט איז טיף,
ערגעץ אויף אַ זעגלשיף
שווימען פופצן, פופצן יאַטן,
פופצן קינדערלעך פיראַטן . . .

אויפן מאסטבוים — רויטע פאַן.
סערפ און האַמער אויבן-אַן.
קושט זיך סערפ מיט האַמער-ברודער —
האַלטן יאַטן פעסט דעם רודער! . . .

די באלאדע פון א מאַלדעוואַן בונטאר

(פראנמענט)

דערצייל מיר א מעשה, העי, באַדע,
ווי דו פלעגסט מיר דערציילן אַמאַל;
פון דעמאַלט, אַ מכול מיט יאַרן
אַוועק זיינען ערגעץ אין טאַל . . .

און דאָך, ווען ס'קלאַפן די ווינטן אין שויב מיר,
און ס'וואַיעט די נאַכט ביי מיין מיר —
דערהער איך דיין מעשה, העי, באַדע,
נאָך גליען אין האַרצן, ביי מיר!

דערהער איך דיין מעשה, העי, באַדע,
פון אַ צאַראַן, אַ בונטאר,
וואָס באַהאַלט זיך אויס אין די וועלדער
ניט ווייט פון הומאר . . .

ווער האָט אים, דעם פעמן גלח
אויסגעפאַטשט אין מיטן הויז,
אַז אַנטלאַפן איז פון דאַרטן
מיטן לעבן בלויז?

ווער האָט אים, געוואַנט ניט געבן
פון גערעמעניש אַ מ אַ ס ,
ווייל ער האָט דאָך גאַט געבעטן
פאַרן רעגן-גאַס? . . .

דערצייל מיר אַ מעשה, העי, באַדע,
ווי דו פלעגסט מיר דערציילן אַמאַל;
פון דעמאַלט, פון דעמאַלט פאַרגאַנגען
זיינען, צענדליקער יאַרן אין טאַל . . .

נאַכט געווען אַ שוואַרצע.
הימל, האַרבסט-יק-גרױ ;
אין דער נאַכט דער שוואַרצער
פאַסירט האַט אַט אזױ :

קױנער װױסט נױט זױכער,
װױ ס'האַט זײך געמאַכט
װער ס'האַט אָנגעצונדן
אַט-די שוואַרצע נאַכט.

װער ס'האַט גלאַק געצױגן
און דאַס דאַרף געװעקט ;
דאַרף װױסט אַבער זױכער,
װעמענס האַנט דאַ שמעקט . . .

פּרײַך-הױף און שײער
גײען מײַן רױך ;
פּלאַקערט, פּלאַקערט פײער
העכער אין דער הױך.

מויערן און שמאַלן,
גאַנצע בערג מיט היי ;
פּלאַקערט אײצט דער פּלאַקער
פּלאַמיקער אױף זײ.

לױפן פּערד פּון שמאַלן,
אַקסן, שאַף און קי ;
אײבער אַלע פּלאַמען
פּלאַמערט טױבן-פּלי.

אלץ איז שוין פארפאלן.
קופעס שטיין און ליים ;
ווינענדיקע ווערבע
זינגט דארט אין געוויין !

אלץ איז דא א חורבה.
אלץ ליגט דא פארברענט ;
ערנעץ-וואו נאך שטארן
שטיינערדיקע ווענט ! . . .

דאס פארמעגן גרויסע —
פון אונזער כלום גערויבט,
אפגעווישט געווארן —
אלץ דא אפגעשויבט !

ווער איז אט-דער עמיצער
און פארוואס ניט שלאפט ער ?
דערפל ווייסט גוט ווער ער איז
און פארוואס ער שלאפט ניט !

דערפל ווייסט גוט ווער ער איז !
דארף וועט ניט אויסזאגן ;
דערפעלע איז שמענדיק גרייט
אויף די הענט אים טראגן !

ווייל אויב ס'וויינען וואו ניט איז
הונגעריקע קינדער —
וואקסט דער עמיצער כאלד אויס
קומט צוגיין אצינדער,

מאכט אויף ערגעץ-וואו א מיר
לאזט ער דארטן איבער
פולע אלמערס אלדאס גומס
פאר די קליינע קינדער.

פולע אלמערס אנגעשמאפט
מיט ברויטן און מאסלינעס;
מיט בייגעלעך און צוקערלעך
און פרישן קעז פון סמינעס! ...

דערצייל מיר א מעשה, העי, באַדע,
ווי דערציילט האַסט א מעשה מיר דאָן,
פון אים, אַ באַדע, צאראנע,
פון דעם העלדישן מאַלדעוואַן.

ניו-יאָרק, 1טן דעצעמבער, 1935.

די באַלאַדע פֿון ציגעלע־ציג

1.

אין שטאַם זיינען נעכט דאַרטן גרויע —
אין דאַרף — זיינען נעכט אזוי בלוי;
אַ מעשה וועל איך איך דערציילן,
וואָס הייבט זיך היינט אָן אַט אזוי:

אַמאַל און אַמאַל און אַמאַל —
אַמאַל און אַמאַל איז געווען;
פאַרוואָס האָט אַמאַל דאָס געמראָפּן?
כ'ווייס ניט פאַרוואָס און פאַרווען!

אַמאַל האָט אַ זון זיך צעשמראָלט
אויף אידישע קינדער אין פעלד;
געשטיפּט האָבן גליקלעכע קינדער
מיט ציגעלעך ווייסע אין געצעלט.

גאַלדענע ציגעלעך, ציגן —
זוניקע ווייצן אויף זאַנג;
פאַרהילכט האָבן פעלדער און טאַלן
דאָס פריילעכע קינדער געזאַנג.

געטאַנצט האָט דאָס ציגעלע ווייסע
אויף פעלדער מיט בלומען אין בלוי;
געשטיפּט און געשפרונגען אויף פעלדער —
געטאַנצט און געזונגען אזוי:

„טראַל-טראַל-טראַל-טראַל, לאַלאַ —
אַ, פעלדער מיט גראָזן אין גרין —
ווי גוט איז צו לעבן און לאַכן
און פריי זיין ווי אין זומער די בין!

אַ שפרונג אין דער לופט און אַ בלעטל —
אַ טאַנץ אין אַ זייט און אַ בלום;

א לויף און א יאג איבער טאלן —
א שטיף אויפן פעלד דא ארום!
א זון אזא גאלדענע אויבן —
א שאטן ביים זייט פון א בוים;
איז גלוסט זיך דיר טאנצן — איז טאנץ!
און גלוסט זיך דיר טרוימען איז — טרוים!
א טייך אזא זויבערער, קלאָרער
און כוואליעס וואָס וויגן זיך קוים;
איז גלוסט זיך דיר טרינקען, טאָ טרינק-זשע —
און דרימל אין שאַטן פון בוים.
און ווילסטו געזאָנג פון די פייגל
אין זוניקער גאלדענער שיין —
טאָ בלייב נאָר אַביסעלע שטילער
און הער זיך נאָר, הער זיך נאָר איין!"

האַבן מאַמעס פאַרוויגט זייערע קינדער
מיט לידער פון ציגעלע-ציג;
האַבן פיצעלעך אידישע קינדער
גע'חלומ'ט אין וויגעלע-וויג.
גע'חלומ'ט פון גאלדענע ציגן,
וואָס טאָנצן אויף פעלדער מיט מאָן;
געטרוימט מיט די ווייצן אויף פעלדער
פאַרטאָג ווען סע קרייעט דער האָן.

2.

אין שטאַט, זיינען נעכט דאָרטן גרויע.
אין דאָרף זיינען נעכט אזוי בלוי;
א מעשה'לע וועל איך אייך דערציילן,
וואָס הייבט זיך גאָר אָן אַט אזוי.

פארטריבן די ציגעלעך ווייסע!
פארשפינט היינט אין שפינוועב, די וויג;
ס'דערציילן שוין מער ניט די מאמעס
א מעשה פון ציגעלע-ציג . . .

אין שלאף היינט זיך שרעקן די קינדער,
סע ברענט היינט די וועלט אין א פלאם;
מען יאגט היינט פון שמאט און פון שמעטל,
ס'ברענט אונדז די ערד און דער ים.

פאשיסט איז באפאלן די היימען —
ווי שארבערס מיט שנאבלען פון שטאל;
אין פיין שמייען קעפ היינט געבויגן —
און ביינער וואס וויינען אין טאל.

א שרעק איז די וועלט היינט באפאלן —
מיט שווערד און מיט ביקס און מיט האס;
א וועלט ווערט היינט חרוב אין פלאמען
פון שווערד און פון ביקס און פון האס!

אויף שלאכט-פעלד אין אלע עק וועלטן,
קעמפט מוטיק דער אַנטי-פאשיסט;
העלדיש דארט קעמפט רויט-ארמייער
און היטלערס ארמייען צעשיסט.

ס'איז שטארק נאך פאשיסטישער שונא,
אין אייזערנע צוואנגען זיין קראפט;
ער הוליעט נאך בייזער פון ווינטן
און זויגט נאך ארויס אונזער זאפט!

עם שפאנט נאך דער אייזערנער קנאפל,
פארשטעלט נאך די זון אויפן פעלד;
און שעכט נאך און שעכט אן רחמנות
און טיליקט און הרג'עט א וועלט.

און מאמעס און קינדער אנטלויפן
אויף וועגן פון בלוט און פון רויד;
ניטאָ שוין, מיין קינד, וואו צו לויפן —
צו ליידן, ניטאָ שוין קיין כוח.

.3

אין שטאָט, זיינען נעכט דארטן גרויע.
אין דארף — זיינען נעכט אזוי בלוי;
וועל איך מיין מעשה'לע איצמער
פארענדיקן מיר אָט אזוי.

ניט שרעקט זיך איצט קינדערלעך-קינדער —
דער שונא וועט פאלן אין קריג;
די מאַמעס אין קאַמף מיט פאַשיסמן
וועלן זיכער דאָ ברענגען דעם זיג.

און גאַלדענע ציגעלעך-ציגן —
זניקע ווייצן אויף זאַנג;
וועלן ווידער פאַרהילכן די טאַלן
מיט פריילעכן קינדער-געזאַנג!

און ווידער וועלן ציגעלעך, ווייסע,
טאַנצן אויף פעלדער אין בלוי;
און איר אין די פרייע געצעלמן —
וועט שטיפן דאָ, פריידיק אזוי . . .

קינדערלאַנד, 1טן אויגוסט, 1942.

די באַלאַדע פון דער וואַסער-מיל

1.

אויפן ווייטן פֿרונד
אין אַ מאַל אַ ברייטן,
וואו סע וואַקסן ווילדע
הויכע דערנער-קווייטן
שטייט אַ מיל אָן אַלמע.
האַט זי פֿענצטער קליינע
פונעם מעל פֿאַרשטויבמע.
האַט זי ווענט צעמוילמע
פון דער זון באַרויבמע.
איז דער דאָך אָן אַלמער,
איז דער דאָך געבויגן,
האַלט ער בלויז שוואַלכן
צו זיך צוגעצויגן.
וואַקסט אַ קוקרוזע
צווישן מאַך און גראַזן,
וויינט די קוקרוזע
ווען די ווינטן בלאַזן . . .
ווער האַט אויפן דאָך דאַרט
בלימעלעך צעשפּרינקלט ?
וועמענס בלויז אויגן
אויפן דאָך, צעפינקלט ?
פֿאַר דער מיר, צעפֿראַלמער,
ליגט אָן אַלמער מילשטיין.
(קוילעכדיקער מילשטיין
האַלט אין זיך פֿאַרצייכנט
מיינע ווייען, מיינע פֿרייד !)
רומענישער סמעפּ.

.2

כיי דער זייט פון ווענטל
שטייט א ראָד אין דרויסן.
און דער פאל פון וואסער
דרייט דעם ראָד דעם גרויסן.
פאלט אויף אים דאָס וואסער,
דרייט ביים זייט דאָס ראָד זיך,
דרייען זיך די שמיינער
אין דער מיל דער אלטער,
ציטערן די ווענטלעך
פונעם מעל פארשטויכמע,
קלינגען אלע שויבן
פון דער זון באַרויכמע.

.3

משה'לע און שעה'לע,
שרה'לע און איך —
לויפן אין דער מיל אַרום
באַרוועסע, אָן שיד.

שפילן מיר אין כאַפערלעך
שרה'לע און איך.
איך גאָר כאַפן שרה'לען —
שרה'לע — גארט מיך . . .

לויפן מיר אַרום די קוישן
אין דער אלטער מיל.
ערגעץ קלינגט אַ דוינע, דוינע —
און ס'גרילט אַ גריל.

לויפט זי און באהאלט זיך אויס
לעבן פולן קויש.
לויפן נאך, געפינען איר —
וועמען ארט דער רויש ?

.4

לאזט זיך כאפן שרה'לע
און דערלאנגט איר האנט.
זעצן מיר זיך אויף דער פריזבע
ביי דער וואנט .

ליגט פאר אונז א קלארער שפיגל
אינעם טייך פון מיל.
שפיגלט זי זיך אפ אין וואסער —
איך ? אין איר פראפיל !

ליגט פאר אונז א קלארער שפיגל,
זינגט דאס וואסער אונז א ליד.
איבער אונז, אין בלויען הימל
בלויע שוואלכן-פליגל פליט !

קעווין בערי

(אירלאנדישע באלאדע)

אין א זונטיק-מאָג באַגינען,
אויף אַ תּלִיה שוואַרץ באַמאַלם —
האַט קעווין בערי מיט זיין לעבן
פאַר דער פּרייהייט דאַרט באַצאַלם.

אַ יונגער יאַט און פּול מיט לעבן —
אַכצן זומערן אין בלי ;
איז געגאַנגען צו דער תּלִיה
מיט אַ פּלאַמענדיקן גלי.

אין פּרימאַרנן פּון סעפּטעמבער,
רונד אַרום דער בעקעריי —
האַבן קאַמפּן זיך צעדונערט :
— „אירלאַנד, אירלאַנד, מוז זיין פּריי!“ . . .

— „שיסט מיך ווי אַ בראַוון זעלנער !
הענגט מיך ניט אויף שפיץ פּון בוים ;
ווייל געקעמפט האָב איך פאַר אירלאַנד —
פאַר איר פּרייהייט, פאַר מײַן טרוים ! . . .“

ענגלאַנד'ס זעלנער מוטשען בערי'ן
צווישן תּפֿיסה-קאַמער ווענט —
די חברים אַרויסגעבן
צו דעם שונא אין די הענט.

— „זאַג אונז אויס נאָר אַ פאַר נעמען
און אַ פּרייער מעגסטו גיין !“
האַט דער בראַווער קעווין בערי
שטאַלץ געענטפּערט : ניין! ניין! ניין! . . .

הירש לעקערט

(באלאדע)

1.

קינדער מיינע, קומט איצט געענטער —
זעט ווי שיין די זון פארגייט:

לעצטער רויטער שטראל זיך טובל'ט
אין דעם בלויען „סילווען-לעיק“.

זעט דעם בארג אנטקעגן איבער
ווי ער בלויעט זיך אין רויך;
זעט דעם וויאלעמן רייטער,
ווי ער יאגט זיך אין דער הויך.

אין די הויכע ציפריס-ביימער
ראכיד-פויגל שוין אין שלאף;
אויף זיין פייפל, פאסטוך זיכער
פייפט א ליד צו זיינע שאף.

וועל איך אייך איצט שמיל אויסזינגען
ליד פון בראון שוסטער-יאט;
הערט ווי שמיל סע מורמלען צווייגן —
זעט, ווי ס'צימערט קוים דאס בלאט.

לעצטער שטראל פון טייך פארשוואנדן.
אזוי פינצטער אין געצעלט;
זאל איצט ליד פון הירשקע שוסטער
זיך צעקלינגען דא אין פעלד! . . .

2.

ס'האט געלעבט א בראווער שוסטער
אין א ווילנער הינטער-גאס;

זינג איך איצט דאָס ליד פון שוסטער
פון דער ווילנער הינמער-גאָס.

הירשקע ליבער, הירשקע בראַווער —
ליבער ברודער פון מיין שמאַס :
זאָלן הערצער זיך צעברענגען,
אויפגיין, הירשקע, מיט דיין פלאַס.

זאָלן אַלע דורות זינגען
לעקערט'ס ליד פון שוסטער-גאָס —
וואָס באַצאָלט האָט מיט זיין לעבן
פאַרן כבוד פון זיין קלאַס !

.3

וויפיל לעבנס אויסגעלאָשן ?
קעמפער וויפיל שוין געקעפט ?
הירשקע ליבער, הירשקע בראַווער,
ערשט נאַר-וואָס האָט דאָ געלעבט !

ערשט געלעבט און שוין נימאָ מער !
שונא האָט אים אָפגעראַמט ;
זאָל זיין שמאַס זיך מערן, מערער,
ווי דאָס ווייסע זילבער זאָמד !

.4

ערשמער מאַי אויף ווילנער גאַסן . . .
ליד פון פרייהייט, פלאַטער פאַן ;
אין די גערמנער רויון בליען —
אויף די פעלדער, רויטער מאַן !

אזא טומל אין די גאסן . . .
אזא פחד, אזא שרעק;
נאר דאס פאלק פון שניידער, שוסמער,
שפאנען מונמער זיך אין וועג.

— פלאטערט הארץ אין טאג פון יום-טוב —
קלינגען לידער מונמער, פריי;
זאל א צימער מאן דער שונא
אין דעם ערשטן טאג פון מאי.

ווילנער גאסן, גאפן שמומע;
ניט געזען אזא פארטא;
פלוצלונג איז זיי דא באפאלן
א קאזאקישער אמריאד.

און געמריבן מיט נאגייקעס
און צעמריבן קינד און קייט;
א באפעל פון גובערנאטאר
צו פארשטערן טאג פון פרייד!

וויי און ווינד און ווינד און וויי,
ווי דער שונא שלאגט און טרייבט —
ווי ער שמייסט מיט נאסע רימער
אויפן בלויוזן, הוילן לייב.

5.

ס'איז געוואוינט איעדער קעמפער
צו די טונקעלע תפיסה-ווענט;
וויפיל צייכנס טראגן טורמעס
פון דעם קעמפערס הענט?

ס'קאָן אַ חבר צו דער תּליה
שפּאַנען מוטיק, מיט אַ ליד ;
ניט איין קעמפּער זיך דערוואַרגן
מיט זיין לעצטער פּרייהייט-ליד ! . . .

אַכער ניט געוואוינט איז חבר
ווערן אַט אזוי פּאַרשעמט ;
אויף נאַקעט לייב געשמיסן ווערן —
און דאָס האַרץ האָט אַזש פּאַרקלעמט !

קעמפּער האָבן קעמפּער ווירדע !
מענטש איז הייליק ! מענטש איז טאַט !
אזוי חוצפה'דיק באַשמראַפּן
וועט ניט דולדן ווילנער יאַט !

האַט הירש לעקערט פעסט באַשלאָסן
(און באַשלוס דערפּילט אַליין !)
אַז ער מוז נקמה נעמען
פאַרן געשמיסענעם געביין !

האַט הירש לעקערט פעסט באַשלאָסן
און באַשלוס דערפּילט אין טאַט :
קויל געצילט אויף גוכערנאַטאַר
האַט דער ווילנער שוסטער-יאַט !

און כאַטש קויל האָט ניט געטראַפּן
און דעם שונא ניט צעשטערט —
איז הירש'ס קאַפּ דאָך פאַרט געפּאַלן
פון דעם שונא'ס שאַרפע שווערד !

.6

קינדער מיינע, ברעווער הירשקע
איז אַוועק פון אונזער וועלט;
זיין יונג לעבן אויסגעלאָשן
האַט מען ערגעץ אויף אַ פעלד!

.7

שפעטע שעה דאָ! נאַכט שפּאַצירט שוין
איבער באַרג און איבער טאַל;
אויפן בלויען זומער-הימל
פינקלען שטערן אָן אַ צאַל.

זינג איך איצט דאָס ליד פון שוממער
פון דער ווילנער הינטער-גאַס,
וואָס באַצאַלט האָט מיט זיין לעבן
פאַרן כבוד פון זיין קלאָס!

אַ וואָרט פֿון „נחום ווייסמאַן“ בוך־קאָמיטעט

די דאָזיקע לידער זיינען אַרויסגעגעבן געוואָרן דורך אַ קאָמיטעט פֿון דער נחום ווייסמאַן שול 109, פֿון ייִדישן פּראָטערנאַלן פּאַלקס־אַרדן. נחום ווייסמאַן איז געווען צווישן די קעמפּער (קעגן די רעאַקציאָנערע כּוחות פֿון אַרבעטער־רינג), מיטאַרבעטער און לערער, וועלכע האָבן גע־האַלפֿן אויפֿבויען אונדזער פּרעכטיקע אינסטיטוציע — די ייִדישע קינדער־שולן פֿון דעם ייִדישן פּראָטערנאַלן פּאַלקס־אַרדן.

אין קעמפּ „קינדער־לאַנד“ איז באַרימט געוואָרן זיין „באַנגאַלאַ 19“, אויף וועלכן ער האָט שוין געהאַט אַ „חזקה“. אַבער אַחוץ „באַנגאַלאַ 19“, האָט ער זיך אויך אָפּגעגעבן מיטן נאַטור־צימער, מיט גערטנעריי, און האָט זייער אָפט לייב געהאַט צו נעמען די קינדער אויף עקסקורסיעס צו שטור־דירן פּאַרשיידענע פּלאַנצן, חיה־לעד, אינזעקטן און אַנד.

און די קינדער האָבן געהאַט פּאַר אים גרויס רעספעקט אַלס לערער, און ניט קלענערער איז געווען זייער ליבשאַפֿט צו אים אַלס חבר און אַנטייִל־נעמער אין זייערע שפּיל־ערייען. עס האָט אַלע קינדער פֿונעם קעמפּ גע־צויגן צו „באַנגאַלאַ 19“. מען האָט שוין געוואוסט, אַז צום נחום ווייסמאַנען דאַרף מען ברענגען אַ שלאַנג, אַ זשאַבע, אַ טשערעפּאכע, אַ שמעטער־לינג, אַ העזל — און נחום ווייסמאַן וועט שוין דערציילן וואונדערבאַרע מעשיות וועגן די אַלע זאַכן. און — זיין נאַטור־צימער איז געוואַקסן און געוואַקסן. און נחום האָט נאָך געפֿונען צייט צו שרייבן לידער וועגן דעם לעבן פֿון די קינדער אין „קינדער־לאַנד“ און אויף פּאַרשיידענע אַנדערע טעמעס: זיין האַרץ און זיין מוח זיינען געווען וואָך צו אַדע צאַפֿלידיקע פּראָבלעמען פֿון לעבן.

אבער מען קען זאגן, אז קינדער האבן פארנומען אין זיין הארץ דאס צארטסטע ווינקעלע — באזונדערס די קינדער פון „קינדערלאנד“.

אזוי האט ער געלעבט און געשאפן ביזן לעצטן טאג פון זיינע פופציק יאָר. און דעם 31טן דעצעמבער, 1944, איז אויסגעגאנגען זיין צארטע קינד-דישע נשמה. פון זיין הארציקער פרוי, טאניא, האבן מיר זיך דערוואוסט, אז ער האט איבערגעלאזט אַ סך לידער. און אַט-אזוי איז געשאפן געוואָרן אונדזער קאָמיטעט, וועלכער האָט זיך אונטערגענומען מיט גרויס פלייס און געטריישאָפט צו פאַראייביקן דעם אַנדענק פונעם ליב-האַרציקן נחום ווייסמאַן דורך אַ בוך לידער, וואו אַחוץ „קינדערלאַנד“ און קינדער-לידער זיינען אויך דאָ קאַמף-לידער און לידער, וועלכע רופן צום שׁוים און צו אַ נייער בעסערער וועלט.

און אין נאָמען פון דער נחום ווייסמאַן שול 109, וויל איך דאָ אויסדריקן אַ האַרציקן דאַנק און גרויס אַנערקענונג פאַר דער גוטער אַרבעט פון אַרויס-געבן דאָס בוך — דעם „נחום ווייסמאַן-בוך-קאָמיטעט“, וועלכער באַשטייט פון פּאָלגנדיקע מיטגלידער:

איטשע גאַלדבערג, קולטור-דירעקטאָר פון יידישן פאַרטערנאַלן פּאַָקס-אַרדן און זיינע שוֹפּן — איז רעדאַקטער פונעם בוך.

מארטין בירנבוים — צוזאַמענשטעלער.

דינה וויינשטאַק — איינע פון די גרינדער פון דער נחום ווייסמאַן שול. סאַניאַ ווייסמאַן, סעקרעטאַרין; סאַפּי קאַרסון, דזשענעט עפּלבוים, בעלאַ ראַבאַס, ארטשי און סיריאַ קאַרפאַטקין און מאָ ווייניקאַט.

אַ דאַנק די אַבאַנענטן און ביישטייערער, וועלכע האָבן געהאַלפן און מעגלעך געמאַכט דאָס אַרויסגעבן פונעם בוך, וועלכן מיר ווידמען צו דער זיבער און טייערער חבֿר'טע טאַניאַ ווייסמאַן, וועלכע איז געווען אַ געטרייע לעבנס-באַגדייטערין צו נחום ווייסמאַן אין אַלצדינג און אויך אין דערציען זייערע צוויי קינדער, אהרן און בילקע, אין פּראַגרעסיוון גייסט.

ב. איצקאָוויטש.

פאַרויצער פון נחום ווייסמאַן בוך-קאָמיטעט
און נחום ווייסמאַן שול 109, א. פ. א. א.

א י נ ה א ל ט

זייטל

זייטל

<p>פון דער סעריע</p> <p>49 „קינדערלאַנד“ ניין, מען דאַרף ניט . . .</p> <p>51 (איטשען אַ מתנה)</p> <p>52 קינדערלאַנד אין קעמפּ: אויסוואַשן דעם דיל. אויסקערן די באַנגאָלאַ.</p> <p>61 דרימלעך שיפּלעך</p> <p>64 פון דער ווייטנס</p> <p>65 פּרילינג־טאָג</p> <p>67 אַ שפּאַס פון דער סעריע</p> <p>69 „לידעלעך קליינע“</p> <p>71 לידעלעך קליינע אינדיק, אינדיק.</p> <p>72 אייזל לאַנגע אויערן טשערעפּאכע גרינע.</p> <p>73 הירש מיט לאַנגע הערנער</p> <p>74 מילן, מאָלט. ים און זאַמד ..</p> <p>75 דאַרשטיק. סאַווע פּיק־האַלין, פּיק־האַלין.</p> <p>76 האַן מיט רויטן קעמל</p> <p>77 קו, קו, רויטע קו. פּאַרטאַג .. שווימט אַ שיף.</p> <p>78 דער טאָג איז קליין ווען די נאַכט איז באַזי.</p> <p>79 לויפן הירשן</p> <p>80 זיידע באַבע. אין אַ וויגל ..</p> <p>81 ווינטער־פּראָסט. אויף אַ בערגל</p> <p>82 אַזאָ ווינטער. אַז ס'איז קאַלט ..</p> <p>83 סטאַליער, שניי און ווינט</p> <p>84 ווייסער בער. איך און דו ..</p>	<p>נחום ווייסמאַן</p> <p>פון א. גאַדבערג 7</p> <p>פון דער סעריע</p> <p>15 „צעריסענע בלומען“</p> <p>17 צעריסענע בלומען</p> <p>22 מיין זון גייט אויף</p> <p>ס'איז מיין שווער איצט פול מיט זילבער 23</p> <p>פאַרגליווערטער טוי 24</p> <p>אין די פענצטער מיר רוישן היינט. מיין האַרצפּיקער .. 25</p> <p>אַ בלום פאַר דיר 26</p> <p>גאַלדן גליק.</p> <p>איך האָב אַליין 27</p> <p>מיינע בלומען 28</p> <p>מיין ליד גייט אויף 29</p> <p>ליד 31</p> <p>איך קום צו איך 32</p> <p>אַ גאַנצע נאַכט 33</p> <p>ליד 34</p> <p>איך טראָג אין זיך 35</p> <p>מיין טיר איז אָפן . . .</p> <p>פּאַרטאַג אויפן פּאַרם 36</p> <p>שלעפּערדיקע פייגעלעך 38</p> <p>עמיצער וויינט אין דער נאַכט</p> <p>פרייד פון אַרבעט 41</p> <p>מיר שפּאַנען 42</p> <p>קום, לאַמיר טרוימען צוזאַמען</p> <p>איך זע דיך, מיין דערפל 45</p> <p>שפּיל ציגיינער 46</p> <p>נאַכט איז טיף און צאַרט. בענקשאַפט פון נעכטן 47</p>
---	---

	מעשה, מעשה.	
116	איך וועל זיין דער טאטע ..	85
118	שטייט א שטיבל	
119	שוסטער, שוסטער.	
120	מאמע מיינע ארבעט	86
121	א מיינער. איך — דער לערער	87
122	כ'האב א נאדל־פאָדעם.	
123	א וועגעלע	88
124	דאָרף, כ'האב א קעסטעלע	
	מיט אייזן	89
125	ארבעט, ארבעט. סטאָליער ..	90
127	איך בוי א הויז. די טיר	91
129	פאָפירענע שיפן.	
131	באשעלע־שרהלע	92
133	איך א שוסטער. אַרקעסטער ..	93
135	קלינג־קלינג, טעלעפאָן.	
136	ליזער־לאָזער	94
137	כ'האב א קעסטעלע מיט פאַרבן.	
139	וועט איך גוט	95
140	פון דער טעריע	
143	„מאָמע־ערד“	
145	פון דער טעריע	
158	די באַלאַדע פון דער שיינער	97
160	קלעמענטיין	
164	טאָם מוני	99
172	די באַלאַדע פון די פופצן יאָטן	100
176	די באַלאַדע פון אַ מאַלדעוואַן	
180	בונטאַר	102
183	די באַלאַדע פון ציגעלע־ציג	105
184	די באַלאַדע פון דער וואַסער־	
189	מיץ	107
	קעווין בערי (אירלענדישע	108
	באַלאַדע)	111
	הירש לעקערט	112
	א וואָרט פון נחום ווייסמאַן	113
	בוך־קאָמיטעט	114
		115
	און דאָרף	
	אָונט אין דאָרף	
	קינדערלעך מיט בלויע אויגן	
	דאָס ליד פון קוקארעקו האָן ..	
	צו מיין ארעלע	
	קומט, דאָמיר זיך לערנען! ...	
	ש'שטייט צוגעבעט דיין בעט... 113	
	ס'וועט נאָך בליען ... 114	
	כ'האב היינט בלומען	
	אַפגעריסן	